Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Čechov, Anton.; A. Tschèchof ; Oversat fra Russisk af H. E. Giersing ; Illustreret af E. Jurgenson.
Titel | Title:	Børn
Udgivet år og sted | Publication time and place:	[Kbh.] : Gyldendal, 1892
Fysiske størrelse | Physical extent:	110 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

58, - 409

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 14407 2

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

A. Tschechow.

Børn

Oversat fra Russisk
af
H. E. Giersing

Illustreret af
J. Jørgensen

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt hos J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover)

A. TSCHÈCHOF:

BØRN.

„ALENE HJEMME“.

Mo'er og Fa'er er ikke hjemme. De er kørt til Barnedaab hos den gamle Officer, ham, som kommer kørende med den lille graa Hest. I Forventning om deres snarlige Hjemkomst sidder Gri'scha, Anja, Alèscha, Sònja*) og Kokkepigens Søn Andrèï omkring det store Bord i Spistestuen og spiller Lotteri. Egentlig talt skulde de forlængst have været i deres Køjer, men hvor er det muligt at gaa i Seng uden at have faaet at vide af Mo'er, hvad Barnet er kommet til at hedde — og hvad de har faaet til Middag.

Udover Bordet, der oplyses af en Hængelampe, flyder det med Nøddeskaller, Papirstumper, Lotteri-

*) Diminutiver for: Gregòri, Anna, Aleksæi, Sophie.

sedler og Glasstykker til at sætte paa Sedlerne. Foran hver af de Spillende ligger der to Lotterisedler og en lille Bunke Glasstykker. Midt paa Bordet staar en Underkop med 5 Kopèkmønter i, og ved Siden deraf et Æble, der er bidt af, èn Nøddeknækker og en Tallerken, hvor det er »befalet« at kaste Nøddeskallerne i. Der spilles om Penge. Indsats: 1 Kopèk. Det er Aftale, at den, som snyder, øjeblikkeligt skal smides ud. Foruden de Spillende er der Ingen i Stuen. Barnepigen sidder nede i Køkkenet og lærer Kokkepigen at skære til, og Vàsja*), Skoledreng i 5te Klasse, ligger inde paa Sofaen i Dagligstuen og keder sig.

Der spilles med Lidenskab. Mest er dette synligt paa Gri'schas Ansigt. Han er en 9-aars Dreng med tætklippet, næsten barberet Hoved, Basunkinder og tykke Negerlæber. Han gaar allerede i Forberedelsesklassen og anser sig derfor for stor og for klogere end alle de Andre. Ingensinde indlader han sig paa at spille, undtagen om Penge. Hvis det ikke var Kopèker, der laa i Underkoppen, var han allerede for længe siden gaaet i Seng. Hans brune Øjne vogter uroligt og misundeligt paa hans Med-

*) Dimin: for Vasi'li.

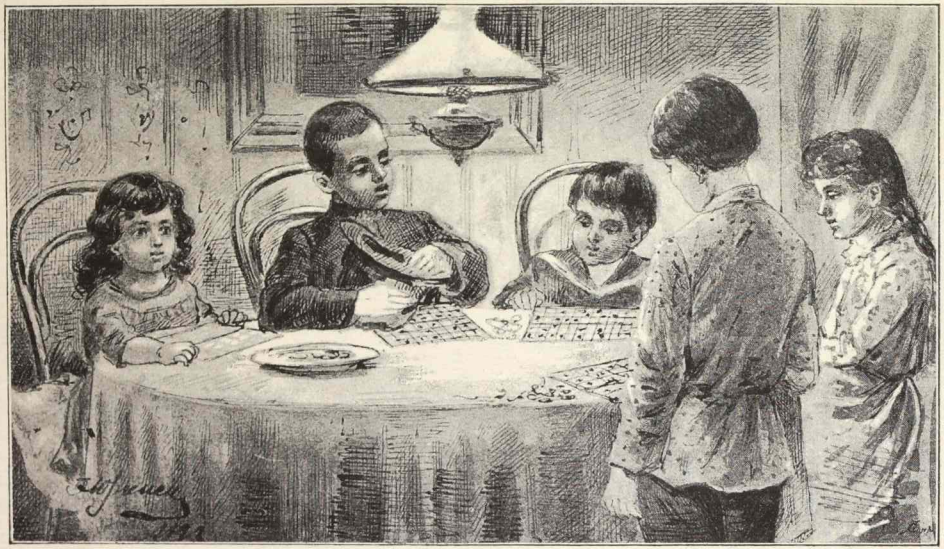

spillendes Sedler. Frygt for ikke at vinde, — Misundelse og finansielle Beregninger, som hans raserede Hoved er fuldt af — lader ham ikke et Øjebliks Ro til at samle sin Opmærksomhed paa sine egne Sedler. Han sidder som paa Naale. Naar han vinder, gramser han begærligt efter de 5 Kopèkstykker i Underkoppen og putter dem strax i Buxelommen. Hans 8-aarige Søster Anja — med spidst Underansigt og kloge spillende Øjne — sidder ogsaa i Angst for, at de Andre skal vinde. Hun bliver snart rød, snart bleg og passer spejdende paa, om de Spillende sætter rigtigt paa. Hun gør imidlertid ikke dette for Pengenes Skyld; at vinde er for hende en blot og bar Tilfredsstillelse af Egenkærligheden. Den anden Søster Sònja, et 6-aars Lokkehoved med en Ansigtsfarve, som kun forekommer hos meget sunde Børn, paa fine, dyre Dukker og paa Bonbonæsker, spiller Lotteri for selve Spillets Skyld. Paa hendes Ansigt staar hele hendes let bevægede Sind udtrykt. Hvem der end vinder — hun ler og klapper lige henrykt i Hænderne. Alèscha, en blød, kuglerund Tyksak, stønner og hiver og stirrer paa sine Sedler med vidtopspilede Øjne. Hos ham findes hverken Havesyge eller Egenkærlighed. Han bliver

ikke jaget bort fra Bordet, bliver ikke bragt i Seng — og saa er *han* lykkelig. Tilsyneladende er han flegmatisk, men igrunden et lille Vilddyr. Ikke saa meget for Lotteriets som for de Uenigheders Skyld, der gerne følger med Spillet, har han sat sig til at spille med. Det er ham den største Svir, naar de Andre kommer i Haarene paa hverandre. Han skulde allerede for længe siden have været et vist Sted hen, men han forlader ikke noget Øjeblik sin Plads, af Frygt for, at de Andre skal stjæle hans Glasstykker og hans Kopèker. Eftersom han kun kender En'erne og de Tal, der ender paa Nul, hjælper Anja ham med at sætte paa. Den femte Spiller — Kokkepigens Søn Andrèï — en brunlig, sygelig Dreng i Kattuns Bluse og Kobberkors*) paa Brystet, staar ubevægelig og stirrer drømmende paa Tallene. Til egen, saavelsom til Andres Gevinst, forholder han sig ligegyldig; han er helt fordybet i Spillets Arithmetik og dets usammensatte Filosofi — »hvormange forskellige Tal er der dog ikke i Verden . . . at der dog ikke kommer Vildrede i dem!«

Der skiftes til at raabe op; kun Sònja og Alèscha faar ikke Lov. Paa Grund af Tallenes

*) Enhver Russer bærer paa det blotte Bryst et Kors i en Snor om Halsen.

Ensformighed har Praxis fundet paa mange nye Benævnelser og mangt et sindrigt udtænkt Tillægsord. Saaledes kaldes »syv«: Énben, »elleve«: Kæppene, »syvoghalvfjerds«: Kristen Syvtal, »halvfems«: Gamle Ole osv. osv. —

Spillet gaar lystigt.

»Toogtredive!« raaber Gri'scha, idet han med den anden Haand allerede haler den næste gule Træbrik op af Fa'ers gamle Hat. »Sytten — i Bøtten! Énben! Otteogtyve — uden at lyve! Tre! Atten! Kristen Syvtal!« — Anja lægger Mærke til, at Andréï ikke ser, at han har syvoghalvfjerds. Til enhver anden Tid vilde hun have sagt ham det, men nu, hvor ikke hendes Kopèker men hendes Egenkærlighed ligger i Underkoppen — saa bare fryder hun sig. — »Treogtye!« fortsætter Gri'scha, »Gamle Ole! — Ni!«

»En Kakkerlak! En Kakkerlak!» skriger Sònja og peger paa en Kakkerlak, der løber tværs over Bordet. »Ai!«

»La' vær' at slaa den,« siger Alèscha med sin dybe Stemme, »den har maaske Børn.«

Sònja følger Kakkerlakken opmærksomt med Øjnene og tænker paa dens Børn: hvad maa det ikke være for nogle bitte smaa Kakkerlakker!

»Femogfyrre! En eller et — det er ligefedt! Fem!« bliver Gri'scha uforstyrret ved, hemmeligt lidende ved, at Anja allerede har to Rækker fulde. »Sex — din Hex! Tyve! . . .«

»Vundet! — Jeg har vundet!« skriger Sònja op, idet hun koket ruller med Øjnene og ler himmelhøjt.

Alle Spillerne bliver med ét lange i Ansigtet. — »Lad os se efter!« siger Gri'scha og ser misundeligt paa hende.

Som den største og fornuftigste fandt Gri'scha sig altid berettiget til at have den afgørende Stemme. Hvad han vilde — det blev gjort.

Langsomt og med stor Omhu bliver Sònjas Sedler set efter, og til hendes Medspillendes inderlige Fortrydelse viser det sig, at hun ikke har snydt. Den næste Omgang begynder.

»I skulde bare vide, hvad jeg saa' igaar,« siger Anja, halvt for sig selv. »Fi'lip Fili'povitsch*) vendte Øjenlaagene omkring, og hans Øjne blev røde og frygtelige — ligesom hos Djævlen!«

»Det har jeg ogsaa set!« siger Gri'scha, som havde snydt sig til at begynde at raabe op igen,

*) Rimeligvis deres Huslærer.

skøndt det var Andrëï's Tur. — »Otte! — Men Læreren i vores Klasse kan bevæge Ørene. — Nioghalvfjerds!«

Andréï løfter Øjnene langsomt i Vejret, ser paa Gri'scha, betænker sig lidt og siger derpaa:

»Jeg kan ogsaa bevæge Ørene.«

»Naa, gør 'et da!«

Andrëï bevæger Øjnene, Læberne — saagar Fingrene — og tror, at hans Ører ogsaa bevæger sig. Almindelig Jubel. Alèscha forstaar ingenting men ler ogsaa.

»Det er igrunden et stygt Menneske, den Fi'lip Fili'povitsch,« siger Sònja med et lille Suk. »Igaar kommer han ind til os i Barnekamret, og jeg stod i den bare Chemise . . . Det var saa ubehageligt — uanstændigt . . .«

»Vundet!« brøler pludseligt Gri'scha og skrabede Pengene af Underkoppen. »Se efter — hvis I har Lyst!« føjer han hoverende til.

Kokkepigens Søn ser ivejret og bliver bleg.

»Men nu kan jeg ikke spille med mer . . .« hvisker han.

»Hvorfor det?«

»Fordi . . . fordi jeg ingen fler Penge har . . .«

«Ja, uden Penge er det umuligt!« erklærer Gri'scha med Bestemthed.

For Sikkerheds Skyld gi'er Andrèï sig til at rode sine Lommer igennem endnu engang. Da han ikke finder andet end nogle Brødskorper og en Stump Blyant, der er tygget paa i begge Ender, trækker han Munden skævt op til Graad og misser med Øjnene i overvældende Martyrlidelse.

»Jeg skal sætte ud for Dig!« udbryder pludseligt Sònja, som ikke kunde holde ud at se hans lidende Ansigt. »Men glem saa ikke bagefter at gi'e Pengene igen!«

Pengene sættes i Underkoppen, og Spillet fortsættes.

»Jeg synes det ringer . . .« siger Andrèï og stirrer ud for sig med store Øjne. — Alle holdt pludseligt op og saa' med aaben Mund hen paa det mørke Vindue.

»Det er bare noget, Du har hørt,« kom det efter en lille Pause fra Gri'scha.

»Om Natten ringes der ellers kun paa Kirkegaarden,« sagde Andrèï.

»Og hvorfor ringes der dér?«

»For at Røverne ikke skal bryde ind i Kirken. — De er bange for Ringning.«

»Hvorfor skal Røverne bryde ind i Kirken?« spurgte Sònja. — »Hvorfor skal Røverne bryde ind i Kirken?« gentager hun, da Ingen svarer hende.

»Det kan Du da nok begribe — naturligvis for at slaa Vægteren*) ihjel!«

Der forløb et Minut i Taushed. Alle saa' paa hverandre — rystede sig gysende — og gav sig igen til at spille.

Denne Gang vandt Andrèï.

»Han har snydt,« kom det med Alèscha's Basstemme — han vilde bare sige noget.

»Det er Løgn, jeg har ikke snydt!« — sagde Andréï, idet han blev bleg og trak Ansigtet op til Graad. Men pludselig besindede han sig og — svup: Alèsch en paa Siden af Hovedet.

Alèscha ruller ondskabsfuldt med Øjnene, springer op paa Stolen, støtter sig med det ene Knæ paa Bordpladen og — svup: dunker han løs paa Andrèï. De giver hinanden endnu et Par paa Siden af Hovedet og stikker derpaa begge To i at brøle. Sònja, som ikke kan taale at se paa noget saa forfærdeligt, giver sig ogsaa til at tudskraale, og snart fyldes Stuen af et mangestemmigt Brøl. — Men

*) I nogle russiske Kirker har Kirkevagten Bolig i selve Kirken.

Spillet holder ingenlunde op af den Grund. Der er ikke forløbet 5 Minutter, før de Alle igen lér og taler fredeligt med hverandre. Ansigterne er forgrædte, men det hindrer dem ikke i at smile. Alèscha er saagar i sit Es: der har været Mudder.

Saa kommer Vàsja, Eleven i 5te Klasse, ind i Spisestuen. Han ser søvnig og fortvivlet ud.

»Det er igrunden oprørende,« tænker han, ved at se Gri'scha slaa paa Lommen, saa Kopèkerne rasle. »Hvor kan man ogsaa give Børn Penge! — Og Lov til at spille Hasardspil! Det er en dejlig Opdragelse den! Oprørende!«

Men de Andre spiller saa lystigt og fornøjeligt, at han selv faar Lyst til at være med og forsøge Lykken.

»Vent lidt — jeg vil ogsaa spille med,« siger han.

»Sæt en Kopèk ud!« befaler Gri'scha.

»Det skal *jeg!*« svarer Vàsja overlegent og roder i sine Lommer. »Jeg har ingen Smaapenge, — men dér er en Rubel! Jeg sætter en Rubel ud!«

»Nei — nei — nei!« kom det fra alle Sider. »En Kopèk skal Du sætte ud!«

»I er nogle Idioter! — En Rubel er dog altetider mere værd end en Kopèk!« forklarer han. »Den, som vinder, gi'er mig tilbage.«

»Nei, nei! Det gælder ikke. Gaa' væk med Dig!«

Eleven i 5te Klasse trækker medlidende paa Skuldrene og begiver sig ned i Køkkenet for at faa' Smaapenge hos Pigerne. I Køkkenet viste der sig imidlertid ikke at være en eneste Kopek i Behold.

»Saa byt den da for mig,« siger han indtrængende til Gri'scha, da han kom tilbage fra Køkkenexpeditionen. »Jeg betaler Dig Byttepenge. — Du vil ikke? Naa, saa sælg mig da 10 Kopèkmønter for en Rubel.«

Gri'scha skæver mistænksomt hen til Broderen: skulde dette ikke være et Fif . . . en eller anden Skurkestreg?

»Nei, jeg vil ikke,« siger han og holder sig paa Lommen.

Vàsja bliver rasende og skælder hele Kompagniet ud for nogle Kvæghoveder og Torskepander.

»Vàsja! — saa skal jeg sætte ud for Dig!« siger Sònja. »Sæt Dig bare ned!«

Vàsja sætter sig ned og lægger to Sedler foran sig. Andrèï begynder at raabe op.

»Jeg har tabt en Kopèk paa Gulvet!« udbryder

Gri'scha pludseligt med urolig, bevæget Stemme. »Hold lidt op!«

Lampen bliver taget ned, og Alle kryber ned under Bordet for at finde Kopèken. De griber med glade Udraab efter Nøddeskaller og Spytklatter — støder Hovederne sammen . . . men Kopèken kan de ikke finde. De begynder at lede nok en Gang og leder og leder, indtil Vàsja river Lampen ud af Haanden paa Gri'scha og sætter den op i Stativet igen. — Gri'scha bliver ved at lede i Mørket. — Og endelig finder han Kopèken. De sætter sig Allesammen igen ved Bordet og vil til at spille videre.

»Sònja sover!« erklærer Alèscha.

Sònja sover sødt og uforstyrreligt. Hun har lagt sit lokkede Hoved ned paa sine Arme og sover saa fast, som om hun havde sovet en Time. Medens de Andre ledte efter Kopèken, er hun faldet i Søvn af Fortvivlelse over, at det varede saa længe.

»Lad os lægge hende ind paa Mo'ers Seng, — kom!« siger Anja og leder den stadigt halvt sovende Sònja ud af Spisestuen.

Hun ledsages af hele Hoben ind i Sovekamret, og efter omtrent 5 Minutters Forløb frembyder Mo'ers Seng et mærkværdigt Skue. Sònja sover.

Ved Siden af hende snorker Alèscha. Med Hovedet paa deres Ben ligger Gri'scha og Anja ligeledes og sover. Og Kokkepigens Søn Andrèï har ogsaa valgt sig et foreløbigt Sovested her. Ved Siden af dem ligger Kopèker spredt omkring. De har tabt deres Værdi — indtil næste Gang.

God rolig Nat!

VÀNKA.

Vànka*) Schùkof, en lille 9-aars Dreng, der for 3 Maaneder siden var blevet sat i Lære hos Skomageren Alàchin, gik ikke i Seng Juleaften. Han ventede til Skomageren med sin Kone og Svendene var gaaet til Morgenmesse**), tog saa en lille Medicinflaske med Blæk og et Penneskaft med en rusten Pen ud af sin Mesters Skab — bredte et sammenkrøllet Stykke Brevpapir ud foran sig og gav sig til at skrive. Førend han begyndte at tegne det første Bogstav, skottede han nogle Gange ængsteligt til Døren og Vinduerne, skelede hen til Helgenbilledet, der hang paa Væggen mellem lange

*) Dim.; for Ivàn.

**) Denne begynder paa de store Festdage Kl. 4—5, og det jævne Folk indfinder sig i Almindeligbed en Timestid før.

Hylder, hvor Skolæsterne var opstillede, og trak Vejret et Par Gange tungt og stødvist.

Papiret laa paa en Træbænk, og selv laa han paa Knæ foran Bænken.

»Kære Onkel Konstantin Makàritsch!« . . . skrev han . . . »Jeg skriver Brev til Dig. Jeg ønsker Jer alle en glædelig Jul, og jeg ønsker Dig alt godt fra vor Herre Gud. Jeg har hverken Fa'er eller Mo'er — Du er den Eneste jeg har« . . . . . Vànka stirrede hen paa det mørke Vindue, hvor Lyset foran ham paa Bænken spejlede sig, og saa' i Tankerne sin Onkel Konstantin Makàritsch, der tjente som Natvægter hos Herskabet Schivarèvisch's, lyslevende for sig. Denne Onkel var en ualmindelig vims og livlig Mand paa nogle og tredsindstyve Aar, lille og mager, med et evigt smilende Ansigt og røde, fordrukne Øjne. Om Dagen sov han nede i Folkekøkkenet eller gjorde Kommers med Kokkepigerne og fortalte »grinagtige« Historier, men om Natten vandrede han, indhyllet i en drabelig Pels, med stor Værdighed omkring Gaarden og dundrede paa sin Gongongplade*). Bag efter ham fulgte den gamle »Kastànka« med ludende Hoved og »Kvabben«,

*) Paa Landet har Vægterne hængende en Jernplade i Beltet, paa hvilken de slaa hele og halve Timeslag.

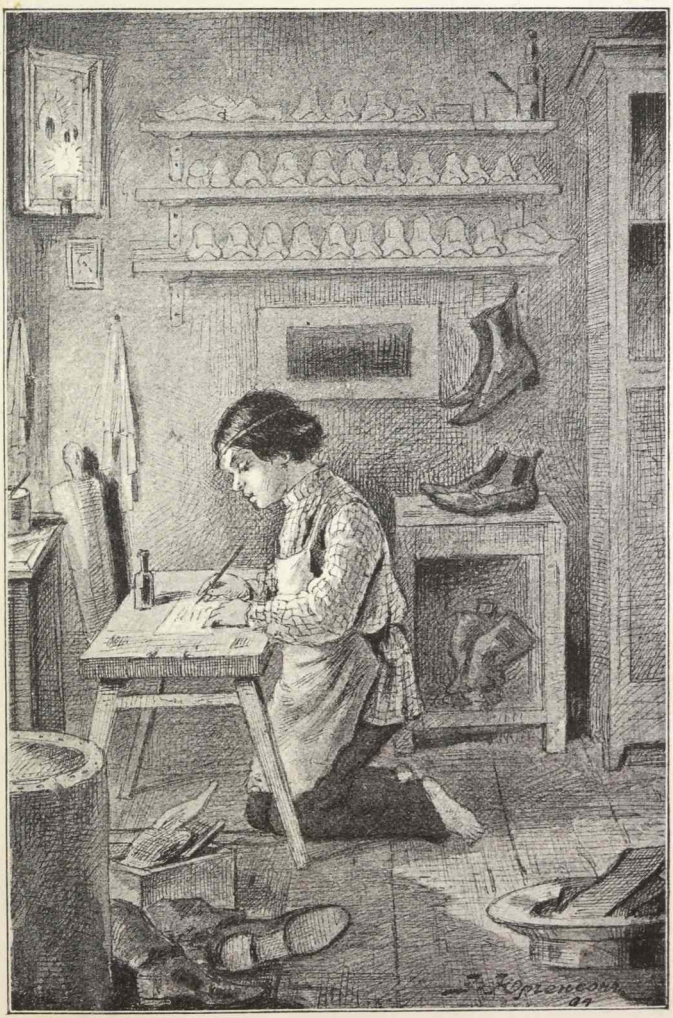

en yngre Hund, der havde faaet dette Navn for sit glatte, sorte Skind og sin lange, lækatteagtige Krop. Denne »Kvabbe« var ualmindelig indladende og kælen af sig, og saa' lige saa mildt og venligt til fremmede Folk som til Gaardens egne, men kunde alligevel ikke glæde sig ved Nogens Tiltro og Kærlighed. Thi under dens krybende og indsmigrende Væsen skjultes den mest jesuitiske Ondskab. Der var ingen Hund, der, som den, forstod i et ubemærket Øjeblik at komme snigende bagfra og bide En i Benene — at skaffe sig Adgang til Iskælderen med Madskabene*) og at stjæle Høns hos Bønderne. Mer end én Gang havde den paa sine Røvertogter faaet Bagbenene slaaet over paa sig — et Par Gange var den blevet hængt, og der gik ikke nogen Uge hen, uden den blev pryglet halvt fordærvet, . . . men den levede stadigt op igen. — Nu, i dette Øjeblik, . . . tænkte Vànka, staar Onkel sikkert ved Porten til Herskabsgaarden, ser med sine smaa sammenknebne Øjne over paa Landsbykirkens oplyste Vinduer ligeoverfor og stamper med Filtstøvlerne for at holde Varmen, medens han gør Kommers med de andre Tjenestefolk. Hans Jernplade hænger i

*) Næsten alle Bønderne har en Iskælder under en Jordhøj udenfor deres Huse.

Beltet paa ham. Han slaar Hænderne sammen over Hovedet og fniser — saadan som gamle Folk gør det — naar han kniber Stuepigen eller Kokkepigen i Kinderne.

»Har I maaske Lyst at snuse engang?« siger han og holder Snusdaasen hen til Pigerne.

Pigerne snuser og nyser. Onkel ler, henrykt og fnisende, og raaber:

»Skrub nu af med Jer! I staar jo her og fryser Jer fordærvet!«

Han lader ogsaa Hundene snuse til Tobakken. »Kastànka« nyser, vrænger med Munden og gaar fornærmet tilside. Men »Kvabben« nyser ikke — af bare Ærbødighed — og logrer med Halen. Vejret er prægtigt, Luften ganske stille, frisk og gennemsigtig. Skøndt Natten er mørk, er hele Landsbyen synlig — med sine hvide Tage og Røgsøjler op af Skorstenene. Træerne er fulde af Rim og i Vejgrøfterne ligger store Snedriver. Hele Himlen er oversaaet med lystigt blinkende Stjerner, og Mælkevejen staar saa klar og ren, som om den var vasket med Sne til Helligdagene.

Vànka drog et dybt Suk, dyppede Pennen lige ned til Bunden og fortsatte Skriveriet.

»Men igaar fik jeg Prygl. — Mester trak mig ved Haarene ud i Gaarden og bankede mig med Spanderemmen, fordi jeg kom til at falde i Søvn, da jeg skulde vugge deres Barn. Og for en Uge siden sagde Mesters Kone, at jeg skulde gøre Silden ren, men jeg begyndte med Halen, og saa tog hun Silden og slog mig i Ansigtet med. Svendene griner mig ud og sender mig til Urtekræmmeren efter Brændevin og befaler mig at stjæle Agurker hos Mesters Kone, og Mester slaar mig med hvad han faar fat i, og jeg faar ingenting at spise. Om Morgenen faar vi Rugbrød, til Middag Grød og om Aftenen Rugbrød; og naar der er Kaal æder Mester og Mesters Kone den selv, og Teen drikker de ogsaa selv. Jeg maa sove ude paa Gangen, og naar deres Barn græder, saa kommer jeg slet ikke til at sove, fordi jeg skal vugge Barnet. — Kære Onkel — viis mig guddommelig Barmhjertighed og tag mig hjem til Landsbyen igen. . . . . Der er ingen Mulighed for mig til at være her . . . . Jeg hilser Dig ærbødigt og skal altid blive ved at bede til Gud . . . . Tag mig bort herfra, ellers tror jeg, at jeg dør . . . .«

Vånka trak Munden op til den ene Side, tørrede Øjnene med sin snavsede Haand og hulkede . . . .

»Jeg skal lave Tobak til Dig*)« . . . fortsatte han, »og bede til Gud, og naar der er noget ivejen med mig, maa Du gerne slaa mig — som Si'dorofs Gedebuk. Og hvis Du tænker, at der ingen Plads er til mig paa Gaarden, saa beder jeg Forvalteren om for Kristus' Skyld at faa' Lov til at blanke hans Støvler, eller jeg bliver Vogterdreng ligesom Fèdja**). Kære Onkel, det er mig umuligt at være her — jeg har ikke andet end Døden. Jeg har været lige ved at løbe tilfods tilbage til Landsbyen, men jeg har ingen Støvler og er bange for Frosten. Og naar jeg bliver stor, saa skal jeg sørge for Dig, og Ingen skal faa' Lov til at gøre Dig ondt. Naar Du dør, saa skal jeg bede for Din Sjæls Fred ligesaameget som for Pelagèja, min gamle Amme.

»Og Moskou er en stor By. Husene er allesammen Herskabshuse, og der er mange Heste men ingen Faar, og Hundene bider ikke. Her gaar Børnene slet ikke med Stjernen***), og der faar Ingen Lov til at komme op i Koret i Kirkerne, og jeg saa' engang i et Butiksvindue Medekroge, som sælges sammen med Snøren, og til alleslags Fisk og

*) ɔ: Tobak, til korte Piber, af Kirsebærblade.

**) Dimin : for Fjòdor (Frederik).

***) En Juleskik: Børn, der gaar fra Hus til Hus og synger, anførte af en Dreng, der bærer en forgyldt Stjerne paa en Stang.

meget kostbare; der var ogsaa en Krog til en Gjedde paa 2 Lispund. Og jeg har set saadanne Butikker med Bøsser ligesom Herskabets derhjemme, og de koster vist over hundrede Rubler Stykket . . . Og i Slagterbutikkerne er der baade Urhøns og Snepper og Harer, men paa hvis Lod de er skudte, det taler Butikssvendene nok ikke noget om. Kære Onkel, naar der bliver Juletræ med Gæster hos Herskabet, saa tag en Guldnød til mig og gem den i den grønne Kiste. Bed Olga Ignàtievna, om Du maa, siig det er til Vànka . . . .«

Vànka sukkede krampagtigt og stirrede igen paa de mørke Ruder. . . . Han kom til at tænke paa, hvordan hans Onkel altid gik ud i Skoven efter et Juletræ til Herskabet og tog ham med sig. Det var en dejlig Tid. Sneen knagede ved hvert Skridt, og Onkel kunde »knage med Munden« akkurat ligesom Sneen, og Vànka prøvede ogsaa paa at »knage«. Førend hans Onkel huggede et Juletræ af, satte han sig altid ned og røg sig en Pibe, tog sig derpaa en drabelig Snus og gjorde Nar af Vànka, fordi han stod og frøs . . . . De smaa Grantræer stod ubevægeligt omkring dem, fulde af Sne og Rim, og ventede paa hvem af dem der skulde dø. Og hvilket Træ de end tog, sprang

der altid en Hare op af Sneen og fôr afsted som en Pil . . . . Og hver Gang kunde Onkel ikke bare sig for at raabe:

»Snub den . . . snub den! Aa, den stumprumpede Satan!«

Det afhuggede Grantræ bar de saa op i Herskabshuset, og der begyndte de at pynte det. Mest af Alle var Frøken Olga Ignàtievna ivrig ved Pyntningen. Det var Vànkas elskede Herskerinde. Da Vànkas Moder endnu levede og tjente som Stuepige hos Herskabet, gav Olga Ignàtievna ham altid Kandissukker og lærte ham — i Mangel af anden Beskæftigelse — at læse og skrive og tælle til 100 — ja, saagar at danse Kvadrille*). Men da Vànkas Moder døde, blev han bragt ned i Folkekøkkenet til Onklen; — og fra Folkekøkkenet til Moskou, til Skomageren Alàchin . . . .

»Tag og reis herhen, kære Onkel,« fortsatte han. »I Gud Jesus' Navn beder jeg Dig: tag mig bort herfra. Hav Medlidenhed med den ulykkelige Fader- og Moderløse, ellers banker de mig Allesammen; og saa forfærdelig gerne vil jeg have noget at spise, og jeg længes saadan som jeg ikke kan sige det — jeg græder altid. For nogle Dage

*) Noget lignende som Française.

siden slog Mester mig paa Hovedet med Læsten, saa jeg faldt omkuld og kom knapt til at leve igen. Mit Liv er ødelagt, og det er værre end nogen Hunds . . . . Og jeg hilser desuden Alèna og den skæve Jegòr og Kusken — men giv ikke min Harmonika til Nogen. Jeg forbliver Din Søstersøn Ivàn Schùkof; tag og reis herhen . . .«

Vànka lagde det beskrevne Papir fire Gange sammen og puttede det ind i en Konvolut, som han havde købt Dagen iforvejen for 1 Kopèk. Efter at have tænkt sig lidt om, dyppede han Pennen og skrev udenpaa:

Til Onkel i Landsbyen.

Derefter kløede han sig i Hovedet, grundede lidt og føjede saa til: »Til Konstantin Makàritsch.«

Glad over ikke at være blevet forstyrret i sit Skriveri, tog han sin Hue og løb, uden at tage sin lille Pels paa, i bar Skjorte ud paa Gaden.

Svenden i Slagterbutikken ved Siden af havde Aftenen iforvejen, paa Vànkas Spørgsmaal, fortalt ham, at man skulde bare lægge sine Breve i Postkassen, saa vilde de blive sendt hele Jorden over i Posttroikaer med fulde Kuske og klingende Bjældespil paa Hestene. Vànka løb hen til den første Postkasse og puttede det dyrebare Brev ned gennem Spalten.

En Time efter sov han fast ude paa sin Gang, vugget i Drømme af de dejligste Forhaabninger. Han saa' for sig den store Ovn hjemme i Folkestuen og Onkel siddende paa den med dinglende bare Ben og læse Brevet op for Kokkepigerne. Ved Siden af stod »Kvabben« og logrede med Halen. —

EN BEGIVENHED.

Gennem Isblomsterne paa Ruderne faldt det klare Morgensollys ind i Barnekamret.

Vànja*), en tætklippet 6-aars Dreng med en Næse som en Knap, og hans Søster Nina, en blød lille buttet 4-aars Pige, er lige vaagnede og ser bistert paa hinanden gennem Tremmerne paa deres smaa Senge.

»Men skammer I Jer dog ikke,« . . . brummer Barnepigen. »Alle store Mennesker har allerede drukket deres Te, og I har endnu ikke faaet gnedet Søvnen af Øjnene!«

Solstraalerne spiller lystigt henover Gulvtæppet, op ad Væggen og hen paa Barnepigens røde Kjole — og ligesom indbyder Børnene til at lege med sig. Men ingen af disse lægger Mærke dertil.

*) Dim: for Ivàn.

De er begge To vaagnede i daarligt Humør. Nina laver Trutmund, ser sur ud og begynder drævende:

»Te . . . Njànka*) . . . Te—e!«

Vànja rynker Panden og spekulerer paa, hvad han skal finde paa for at kunne give sit onde Lune frit Løb og komme til at brøle; han blinker allerede med Øjnene og gør forberedende Øvelser med Munden, da i samme Øjeblik Moderens Stemme høres fra Dagligstuen:

»Glem ikke at give Katten noget Mælk! — Den har jo nu Killinger.«

Vànja og Nina gør store Øjne og ser paa hinanden; derpaa skriger de begge op, springer paa engang ud af Sengen og styrter barbenede og i Chemise ud i Køkkenet, fyldende Luften med en øredøvende Hvinen og Skrigen.

»Katten har faaet Killinger!« brøler de af fuld Hals. »Katten har faaet Killinger!«

Ude i Køkkenet, under Køkkenbænken, staar en lille Kasse, den samme som Stepàn bærer Koks ind i, naar han fyrer op i Kaminen. Der ligger Katten og kigger ud. Dens Stilling udtrykker den dybeste Træthed — de grønne Øjne med de smalle,

---

*) ɔ: Barnepige.

sorte Pupiller, stirrer mat og kælent ud for sig. Paa dens Ansigt kan man se, at den, til Fuldstændiggørelse af sin Lykke, kun savner »ham«, dens Børns Fader, som den i sin Tid saa blindt og uforbeholdent viste sin Kærlighed. Den gør Forsøg paa at miaue og lukker Munden op paa vid Gab, men op af Halsen kommer der kun en tør Hvæsen. Man hører Killingerne pibe.

Børnene sætter sig paa Hug foran Kassen og ser ubevægeligt og med tilbageholdt Aandedræt paa Katten. De er helt borte i deres Forundring, — som lamslaaede — og hører ikke, at Barnepigen kommer skyndsomt og brummende ud for at hente dem. I deres Øjne maler sig den inderligste Henrykkelse.

I Børns Opdragelse spiller Husdyrene en ikke synderligt bemærket, men utvivlsomt velgørende Rolle. Hvem af os husker ikke de store, stærke men højmodige Gaardhunde — Skødehundene, disse overflødige Parasiter — Fuglene, der døde i deres Bur, fordi de ikke kunde undvære deres Frihed — de ærkedumme men frække Kalkuner — de blide, gamle Katte, der bar over med os, naar vi for Løjers Skyld løftede dem op i Halen og derved foraarsagede dem Smerte! Det forekommer mig endog til

Tider, at den Taalmodighed, Trofasthed, Venlighed og Overbærenhed med Alle, som er vore Husdyr saa egen, indvirker stærkere og dybere paa et Barn end en Huslærers taagede, tomme og videnskabelige Forklaring, naar han søger at bevise Børn, at Vandet bestaar af Ilt og Brint, eller en bleg og vissen Gouvernantes lange Foredrag om Moral.

»Sikke no'ne bitte no'ne!« siger Nina, idet hun spiler Øjnene op og ler henrykt. — »De ligner Mus!«

»En . . . to . . . tre . . .« tæller Vànja. — »Tre Killinger! — Der bliver én til mig, én til Dig og én til en Anden.«

»Murrrrm . . . murrrrm . . .« snurrer Katten, smigret ved al denne Opmærksomhed. »Murrrrm . . .«

Efter at have set sig nogenlunde mætte paa Vidunderet, tager Børnene Killingerne fra Katten og begynder at kramme dem i Hænderne, — og da dette endnu ikke tilfredsstiller deres Trang til at vise dem Kærlighed, lægger de dem i Skødet paa Chemisen og løber ind i Stuen med dem

»Mama! — Katten har faaet Killinger!« skriger de begge To i Munden paa hinanden.

Moderen sad i Dagligstuen og talte med en fremmed Herre. Da hun faar Øje paa Børnene,

1892

uvaskede, upaaklædte, med Chemisen løftet ivejret, bliver hun forvirret og paatager sig en streng Mine.

»Slip Chemisen, — skammer I Jer ikke!« siger hun. »Gaa strax ud med Jer, eller jeg skal komme efter Jer!«

Men Børnene tager hverken Notits af Moderens vrede Ansigt eller af den fremmede Herres Tilstedeværelse. De sætter Killingerne varsomt ned paa Tæppet og opløfter et Frydeskrig. Ved Siden af dem gaar Barselkonen og miauer bønfaldende. Da Vànja og hans Søster langt om længe bliver transporterede ind i Barnekamret, klædte paa, satte til at sige deres Morgenbøn og drikke deres Te, brænder de af Længsel efter at blive fri for al dette Hoveriarbejde og igen komme ud i Køkkenet. Dagens sædvanlige Beskæftigelser og Lege træder aldeles i Baggrunden. Killingernes Tilsynekomst i Verden fordunkler alt Andet og bliver Dagens brændende Spørgsmaal og store Begivenhed.

Hvis Nogen havde budt Vànja og Nina et Lispund Konfekt eller tusind Gri'veniker*) for hver Killing, vilde de have afslaaet en saadan Handel uden mindste Betænkning.

---

*) Gri'venik = 10 Kopek.

Lige til Middag blev de — uden at bryde sig om Barnepigens og Kokkepigens Indsigelser — siddende i Køkkenet foran Kassen, ivrigt optagne af Killingerne. Deres Ansigter er alvorlige og udtrykker dyb Eftertanke og Omsorg; deres Opmærksomhed er udelukkende fæstet paa de smaa Dyr. De er ikke alene optagne af Øjeblikket, men lægger ogsaa Planer for Killingernes Fremtid. De kommer omsider til det Resultat, at én Killing skal blive hjemme hos den gamle Kat — for at trøste sin Moder — én skal med dem til Sommer ud paa Landstedet, og den tredie skal bo nede i Kælderen, hvor der er saa mange Rotter.

»Men hvorfor ser de ikke?« spørger Nina i bekymret Forundring. — »De har blinde Øjne ligesom Tiggerne.«

Ogsaa Vànja foruroliges ved denne Omstændighed. Han giver sig ilag med at lukke et Øje op paa en af Killingerne, sidder længe og stønner og anstrenger sig — men Operationen forbliver resultatløs. Endvidere blive de ængstelige, da de opdage, at Killingerne haardnakket vægrer sig ved at spise Kød og drikke Mælk, som de skyndsomst præsenterer dem paa smaa Underkopper. Alt, hvad der

lægges frem for deres smaa røde Snuder, æder deres graadige Moder øjeblikkeligt.

»Kom, lad os bygge no'ne smaa Huse til Killingerne!« foreslaar Vànja. — »De skal bo i hvert sit Hus, og den gamle Kat skal gaa rundt og besøge dem!«

I forskellige Hjørner af Køkkenet stables der nogle Æsker op, og i hver anbringes en Killing. Men en saadan Udstykning af Familien viser sig at være utidig. Katten gaar omkring til alle Husene, med sit Ansigt lagt i bønfaldende og ynkelige Folder, og bærer sine Børn tilbage til det gamle Hjem.

»Katten er deres Mo'er . . .« bemærker Vànja, »men hvem er deres Fa'er?«

»Ja — hvem er deres Fa'er?« gentager Nina forundret.

»Uden Fa'er er det umuligt . . .« siger Vànja eftertænksomt.

Vànja og Nina overlægger længe hvem der skal være Killingernes Fa'er, og tilsidst falder deres Valg paa en stor mørkerød Hest med afrevet Hale, som ligger i Pulterkammeret under Trappen, og som — ligesom saameget andet Legetøj sammesteds —

har levet sin Tid. Den bliver øjeblikkeligt hentet og stillet op ved Siden af Kassen med Killingerne.

»Nu passer Du paa!« truer de ad den. — »Du skal staa og passe paa, at de er artige.«

Alt dette gøres og siges med den største Alvor og med et højtideligt Udtryk i Ansigtet. Vànja og Nina vil ikke vide af noget Andet i Verden at sige, end Kassen med Killingerne. Deres Fryd over denne nye Verden kender ingen Grænser. Men de maa ogsaa gennemleve tunge og kvalfulde Øjeblikke. Saaledes sidder f. Ex. Vànja lige før Middag i Fa'ers Kabinet og stirrer drømmende paa Skrivebordet, hvor en Killing kravler omkring paa et stemplet Ark Papir. Vànja følger dens Bevægelser med Øjnene og pirrer den i Snuden med et Blyant . . . Pludseligt — ligesom skudt op af Jorden — staar hans Fader ved Bordet.

»Hvad er dette her for noget?« hører Vànja en vred Stemme sige.

»Det er . . . det er en Kattekilling, Fa'er . . .«

»Nu skal jeg strax gi'e Dig Kattekilling! — Se her, hvad Du har lavet, Din dumme Dreng! Hele mit Papir har Dyret sølet til!«

Til Vànja's store Forundring deler Faderen ikke hans Sympati for Killingen, og istedetfor at blive

henrykt og glæde sig sammen med Vànja, trækker han ham i Øret og raaber:

»Stepàn! — Tag det Kreatur her væk!«

Ved Middagsbordet gik det ogsaa galt. — Ved anden Ret høres der pludseligt en ynkelig Piben, og da man giver sig til at lede efter Aarsagen til Musikken, befindes Nina at have en Killing gemt under sit Forklæde.

»Ni'notschka! — Bort fra Bordet!« siger Faderen vredt. — »Stepàn! — Du kaster øjeblikkeligt Killingerne ud paa Møddingen og drukner dem for at vi kan blive fri for det Kram her i Huset!«

Vànja og Nina sidder lynslagne af Rædsel. Den fældede Dødsdom truer desuden — fraset dens Grusomhed i og for sig — med at berøve Katten Træhesten — dens Børns Fader — og med at ødelægge alle Vànjas og Ninas Planer for Fremtiden, — denne dejlige Fremtid, hvor én Killing skulde blive tilbage for at trøste sin gamle Moder — én leve ude paa Landstedet, og én fange Rotter nede i Kælderen. . . . .

Begge Børnene giver sig til at græde og beder, med Taarer i Øjnene, om at skaane Killingernes Liv. Faderen indvilliger paa den Betingelse, at de ikke mer understaar sig i at gaa ud i Køkkenet

og røre ved Killingerne. Efter Bordet drysser Vànja og Nina omkring i alle Værelserne og keder sig. Forbudet mod at gaa ud i Køkkenet har berøvet dem al deres Glæde. De vil ikke engang have noget af Deserten — er uartige og mugne. Da Onkel Petrùscha*) kommer om Aftenen, faar de ham trukket tilside og klager over deres Fader, som vil kaste Killingerne paa Møddingen.

»Onkel Petrùscha!« beder de. »Spørg Mo'er, om Killingerne maa komme ind i Barnekammeret. Aa, hva' — spørg ad!«

»Ja, ja . . . jeg skal nok . . .« sagde han og forsøgte at komme fra dem. — »Men lad mig saa nu være i Fred!«

Onkel Petrùscha kommer i Reglen ikke alene. Nero, en stor sort Hund af dansk Race, med hængende Ører og en Hale saa stiv som en Stok, følger med ham. Denne Nero er meget taus og skummel — ganske optaget af sin egen Værdighed. Af Børnene tager den ikke Spor af Notits og dasker dem i Forbigaaende med sin Hale, som om de var Stole. Vànja og Nina hader den af deres ganske Hjerte, men idag faar deres Fornuft Herredømme over deres Uvillie.

*) Dim. for Peter.

»Véd Du hva', Nina?« siger Vànja pludseligt, idet han spiler Øjnene op. — »Nero kan være Fa'er istedetfor Hesten! Han er levende, og Hesten er dog død!«

Hele Aftenen venter de paa det Øjeblik, hvor Faderen sætter sig til at spille Kort med Onkel Petrùscha, da de saa maaske ubemærket kan komme med »Nero« ud i Køkkenet . . .

Og endelig sætter Faderen sig til Spillebordet. Moderen har travlt med Tebordet inde i Spisestuen og lægger ikke Mærke til dem . . . Det lykkelige Øjeblik er kommet.

»Kom nu!« hvisker Vànja til Nina.

Men i det samme kommer Stepàn ind i Stuen og erklærer grinende:

»Frue — Nero har ædt Killingerne.«

Vànja og Nina blegner og ser med Forfærdelse paa Stepàn.

»Det er ved Gud sandt . . .« ler Tjeneren. — »Den gik hen til Kassen og aad dem!«

Nina og Vànja troede, at nu vilde alle Folk i Huset komme paa Benene og kaste sig over Forbryderen Nero. Men de blev Allesammen ganske roligt siddende paa deres Pladser og forundrede sig

bare over den vældige Hunds Appetit. Fa'er og Mo'er lo endog.

Nero gaar omkring Spillebordet, logrer med Halen og slikker sig velbehageligt om Munden. Kun Katten er urolig. Med Halen ret op i Vejret spaserer den omkring i alle Stuerne, ser mistænksomt paa Alle og miauer ynkeligt.

»Børn, Børn! — Klokken gaar til ti! — I Seng med Jer!« raaber Moderen.

Vànja og Nina bliver grædende bragte tilsengs, og ligger længe vaagne og tænker paa den forurettede Kat og paa den frække, grusomme Nero, der ikke fik Bank. . . .

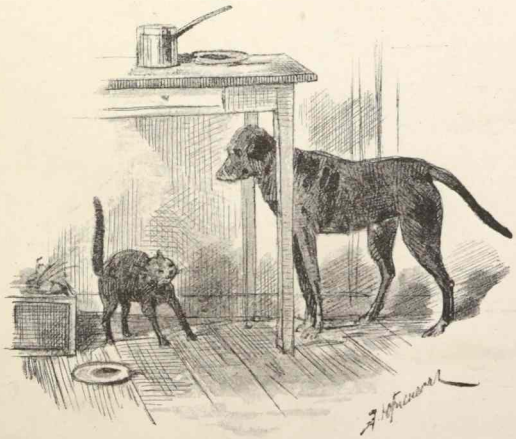

KOKKEPIGEN GIFTER SIG.

Gri'scha stod ved Døren ud til Køkkenet, snart kiggende gennem Nøglehullet, snart læggende Øret til for at lytte. Ude i Køkkenet foregik der noget — efter hans Mening ganske mærkværdigt — noget, som han aldrig havde set før. Paa Køkkenblokken, hvor der ellers blev hugget Kød og hakket Løg, sad en stor bredskuldret Bondemand, i Droschkekuskenes lange Kaftan, med rødt Skæg og en stor Sveddraabe paa Spidsen af Næsen. Han holdt paa sin højre Haands fem udspilede Fingre en Underkop og drak Te, ved hvilken Operation han knasede Sukkeret saa frygteligt mellem Tænderne, at det løb Gri'scha koldt ned ad Ryggen. Ligeover for Køkkenblokken, paa en lav Taburet, sad den gamle Barnepige Aksi'nja Stepànovna og

drak ligeledes Te. Hendes Ansigt var alvorligt paa samme Tid, som det lyste af en vis Højtidelighed. Kokkepigen Pelagèja rumsterede henne ved Komfuret og bestræbte sig øjensynligt paa alle Maader for at skjule sit Ansigt saa godt det lod sig gøre. Og paa dette hendes Ansigt saa' Gri'scha ligesom en hel Illumination. Det blussede og brændte i alle Regnbuens Farver, begyndende med Purpurrødt og derefter hele Skalaen igennem til dødelig Bleghed. Uophørligt var hendes rystende Hænder i Bevægelse: snart greb hun efter Knive og Gafler, snart efter Brændestykker og Karklude, brummende for sig selv og gørende et frygteligt Spektakel; men i Virkeligheden udrettede hun ingen Verdens Ting. Ikke en eneste Gang vendte hun sine Øjne hen imod Køkkenblokken, hvor Te-Serveringen gik for sig, og hun svarede kort og bistert — uden at dreje Hovedet — paa de Spørgsmaal, som Barnepigen rettede til hende.

»Værs'go' og spis, Dani'lo Semjònitsch!« nødte Barnepigen Isvòstschiken*). »Hvad ligner det, De bare drikker Te? — De maa da ogsaa drikke en Snaps!« — Og Barnepigen skød Brændevinsflasken

*) o: Droschkekusken.

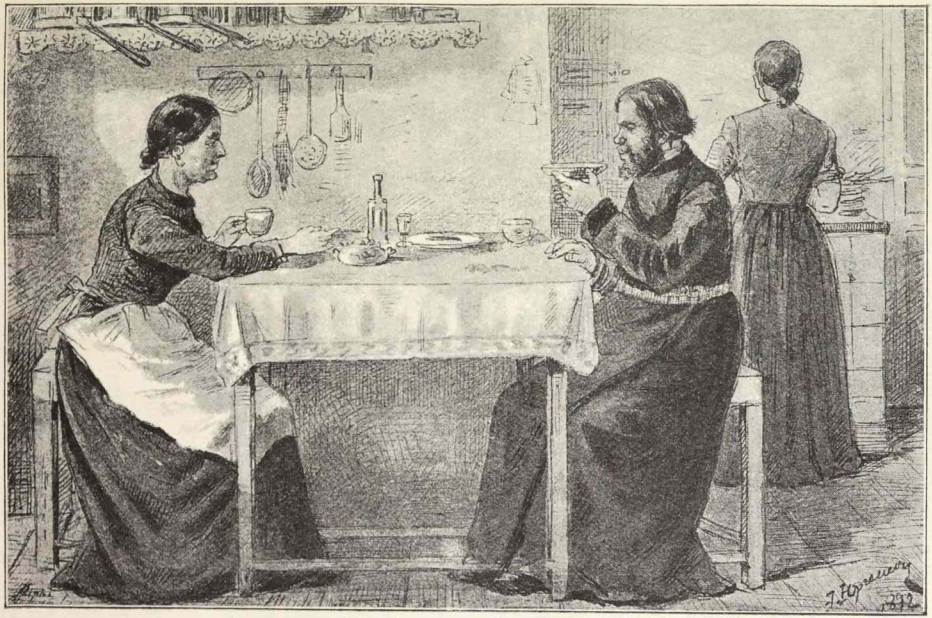

og Snapseglasset hen til Gæsten, medens hendes Ansigt antog det allersnedigste Udtryk.

»Det er noget, jeg ikke bruger . . . nej, jeg gør ikke . . .« kom det fra Isvòstschiken. — »Det skal De ikke byde mig, Aksi'nja Stepànovna.«

»Hvad er De dog for en Isvòstschik, naar De ikke engang kan drikke en Dram! Et ugift Mandfolk — og drikker ikke engang en Snaps! — Tag nu denne her!« Isvòstschiken skævede til Snapsen og derfra hen paa Barnepigen. Hans Ansigt antog et ikke mindre snedigt Udtryk end hendes; det sagde saameget som: »nej, — jeg gaar ikke i Tojet, Din gamle Hex!«

»Nej, jeg drikker ikke Brændevin,« sagde han højt, »De maa ikke friste mig. I vor Forretning duer det ikke at have den Svaghed. En Haandværker kan bedre tage sig et Stænk — der er Ingen, der ser ham, naar han sidder nede i en Beværtning, men jeg og mine Lige — vi er altid overgloede. Er det maaske Løgn jeg siger? Vi gaar ned i en Beværtning, og imens spaserer Dyret sin Vej. — Og faar man sig en lille Hivert paa, saa er det endnu værre: inden man ser sig for, sidder man og falder ned af Bukken. — Det er nu engang saadan.«

»Hvor meget kan De nu køre op om Dagen, Dani'lo Semjònitsch?«

»Lige som Dagen er! — Det passerer, at man kan køre sig et grønt Dokument*) til — en anden Gang kommer man hjem om Aftenen uden en rød Kopèk. Der er forskellige Dage. Nutildags er der forresten ikke nogen Stads ved hele Forretningen — Isvòstschikerne er der godt Køb paa — Høet er dyrt, og Folk gaar kun og lurer paa at komme til at køre med Sporvognen. — Men alt i alt kan jeg, Gud ske Tak, ikke have Lov til at klage. Jeg tjener baade til Føde og Klæder, og . . . jeg kunde jo ogsaa have det til En endnu . . . (han skelede hen til Pelagèja), hvis det nu var efter hendes Hoved.«

Hvad der videre fulgte hørte Gri'scha ikke, da hans Moder i det samme kom og sendte ham ind i Barnekamret for at læse: »Ind og bestil noget! Du har ikke noget her at lure efter!«

Da Gri'scha var kommet ind i Barnekamret, lagde han Fædrelandshistorien foran sig; men han læste ikke. Alt, hvad han havde hørt og set, fremkaldte i hans Hoved en Mængde Spørgsmaal.

---

*) ɔ: en (grøn) Trerubelseddel.

»Kokkepigen gifter sig . . .« tænkte han. — »Det var da underligt! — Hvorfor gifter hun sig? Det forstaar jeg ikke! Mama har giftet sig med Papa, — Kusine Væ'rotschka*) med Pàvel Andrèïtsch; men med Papa og Pàvel Andrèïtsch kan man ogsaa gifte sig: de har Guldurkæde og fine Klæder og altid nye blanke Støvler, men gifte sig med den skrækkelige Isvòstschik med rød Næse og Filtstøvler! Føj! — Og hvorfor vil Njànka**) have, at stakkels Pelagèja skal giftes?«

Da Gæsten i Køkkenet var gaaet sin Vei, kom Pelagèja ind for at gøre istand i Stuerne. Sindsbevægelsen havde endnu ikke forladt bende. Hendes Ansigt var rødt og ligesom forskræmt. Hun rørte knapt ved Gulvet med Kosten og fejede fem Gange i hvert Hjørne. Navnlig i den Stue, hvor Mama sad, kunde hun ikke blive færdig. Hun trykkedes aabenbart af sine Tanker og trængte til at udtale sig — dele sine Indtryk med en Anden — udgyde sine bevægede Følelser for en Anden.

»Nu er han gaaet!« sagde hun endelig, da hun saa', at Mama ikke begyndte nogen Samtale.

---

*) Dimin. for Væ'ra.
**) ɔ: Barnepige.

»Han ser ud til at være et godt Menneske,« sagde Mama, uden at tage Øjnene fra sit Sytøi. — »Ædruelig og solid.«

»Jeg vil ved Gud ikke have ham, Frue!« raabte Pelagèja pludseligt, højrød i Ansigtet. — »Ved Gud, om jeg vil!«

»Vær nu ingen Tosse, min Pige. Det er et alvorligt Skridt, som man maa overlægge med Eftertanke; men det ligner ikke noget at gale saadan op. — Synes Du om ham!«

»Hvor kan De dog tro det, Frue!« kom det undseligt fra Pelagèja. — »Det er, ved Gud, altsammen kun noget, som Aksi'nja . . .«

»Det vil sige: hun synes ikke om ham,« tænkte Gri'scha, der inde fra Barnekamret hørte Samtalen.

»Hvad Du dog er for en omstændelig En . . .« lød det utaalmodigt med Moderens Stemme. — »Synes Du om ham eller ej — spørger jeg Dig?«

»Men han er dog saadan en gammel En . . .«

»Det er noget Sludder hun siger!« hørtes pludseligt Barnepigens gnavne Stemme inde fra en anden Stue. — »Han er ikke fyldt sit 40de Aar endnu! — Og Du er da selv heller ingen Aarsunge. Din Tosse! . . . Ligesom man giftede sig

for et glat Ansigts Skyld! — Tag bare og gift Dig, — det er hvad Du har at gøre!«

»Ved Gud i Himlen, om jeg gør'et!« kom det, halvt grædende, fra Pelagèja.

»Nykker er det Du har!« vedblev Barnepigen opbragt. »Hvad for en »Geist« til Mand vil Du da ha'e? — En Anden vilde neje og sige Tak til, men Du? Du gør Vrøvl! At Du da ikke skammer Dig!«

»Har Du kendt denne Dani'lo tidligere?« spurgte Moderens Stemme.

»Hvor skulde jeg vel kende ham fra, Frue! Jeg ser ham første Gang for mine Øjne idag. Aksi'nja er kommet med ham, — Gud maa vide hvorfra . . . . Den elendige Karl! — Og hvorfor har han sat sig i Hovedet, at han netop vil have mig?«

Ved Middagsbordet, da Pelagèja bar Maden ind, saa' de Allesammen paa hende og drillede hende med Isvòstschiken. Hun blev frygtelig rød og fnisede forlegent.

»Det maa vist være en Skam at gifte sig,« tænkte Gri'scha. — »En stor Skam «

I alle Retterne var der for meget Salt; Kyllingerne, der ikke var stegte nok, sivede Blodet ud af, og for at fuldstændiggøre Ulykken tabte Pelagèja Tallerkener, Knive og Gafler paa Gulvet paa den

mest besynderlige Maade. Men der var Ingen, der sagde hende et eneste bebrejdende Ord; — det var ligesom de Alle forstod hendes Sindstilstand. Kun én Gang — paa Ødelæggelsens Toppunkt — kastede Papa Servietten vredt henad Bordet og sagde til Mama:

»Hvad er det dog ogsaa for en Mani Du har for at faa alle Dine Piger gifte! Det er jo dog ikke noget, der angaar Dig. Lad dem selv gifte sig, hvis de har Lyst!«

Efter Middagen var der et Rykind i Køkkenet af alle Husets Kokkepiger og Stuepiger, og lige til Aften hørte Gri'scha, hvordan de fnisede og snakkede i Munden paa hverandre derude. Hvorledes de havde opsnuset Begivenheden med Frieriet, maatte Vorherre vide. Da Gri'scha vaagnede i sin Seng henad Midnatstid, hørte han Kokkepigens og Barnepigens ivrige Samtale bag Forhænget ind til Barnekammeret. Barnepigen søgte at overtale Kokkepigen, som fnisede det ene Øjeblik og græd det andet. Da Gri'scha derefter faldt i Søvn, drømte han, at Pelagèja blev røvet og bortført af en Trold med rødt Skæg.

Den næste Dag begyndte al denne Uro at lægge sig igen. . . . Livet i Køkkenet gik sin

vante Gang, som om Isvòstschiken aldrig havde existeret.

Kun nu og da iførte Barnepigen sig sit nye Schal, paatog sig en højtidelig Mine og begav sig et eller andet Sted hen, utvivlsomt for at indlede Underhandlinger. Pelagèja kom ikke mere sammen med Isvòstschiken, og naar man nævnede hans Navn, blev hun rød i Hovedet og raabte:

»Jeg vil være evig fordømt, om jeg noget Øjeblik tænker paa ham! — Føj!«

En Aften, da Pelagèja og Barnepigen var ivrigt beskæftigede ude i Køkkenet med Tilskæringen af noget Tøj, kom Mama derud og sagde:

»Gifte Dig med ham kan Du naturligvis, — det bliver Din Sag; men jeg vil sige Dig, Pelagèja: her kan han ikke bo. . . . Du véd, jeg holder ikke af, at der opholder sig Fremmede i Køkkenet. — Husk paa det, inden Du bestemmer Dig. Ja, og Du faar ikke Lov til at sove udenfor Huset.«

»Den gode Gud maa vide hvad De da har for Tanker om mig, Frue!« begyndte Kokkepigen grædende. — »Hvorfor skal han altid stikkes mig i Næsen? Lad ham bare rase saa meget han vil! Skal jeg nu ogsaa ha'e Skyld for Alting!«

Da Gris'cha en Søndag Morgen kom ud i Køkkenet, blev han staaende saa stiv som en Støtte af Forbauselse. Køkkenet var stuvende fuldt af Mennesker. Alle Husets Kokkepiger var der — Dvòrniken, to Politibetjente, en Underofficer med Distinktions-Snore paa Ærmerne, ja endog Drengen Fi'lka*). — Denne Fi'lka gik til dagligdags snavset og laset og drev ude i Vaskehuset eller legede med Hundene ude i Gaarden; men idag var han vasket og kæmmet, havde en ny Bluse paa og holdt med begge Hænder et Helgenbillede i Ramme foran sig paa Brystet**). Midt i Køkkenet stod Pelagèja i en ny Kattunskjole og med Blomster paa Hovedet. Ved Siden af hende stod Isvòstschiken. Baade Brud og Brudgom var højrøde i Ansigtet, og svedede og missede med Øjnene.

»Ja, nu er det saa vel paa Tiden, tror jeg . . ,« begyndte Underofficeren.

Pelagèja missede med Øjnene, skar Ansigt og gav sig til at tudskraale.

---

*) Dimin.: for Filip.

**) Ved Bryllupper bæres der foran Bruden — naar hun kommer ind i Kirken (i Reglen af en af hendes smaa Søskende) et Helgenbilled, som saa senere, efter Velsignelse og Indvielse, anbringes i de Nygiftes Hjem.

Underofficeren tog et stort Brød, der laa paa Bordet, stillede sig ved Siden af Barnepigen og velsignede det unge Par. Isvòstschiken gik derpaa hen til Underofficeren, gjorde et fortvivlet Buk for ham og kyssede ham paa Haanden. Det samme gjorde han ogsaa ved Aksi'nja. Pelagèja fulgte mekanisk efter ham og gjorde ligeledes sin Kompliment for Forloverne.

Endeligt blev Yderdøren ud til Køkkentrappen slaaet op, — en hvid Frosttaage slog ind udefra, og hele Selskabet forlod Køkkenet med megen Larm og Staahei.

»Den Stakkel! — Den Stakkel!« tænkte Gri'scha, idet han lyttede efter Kokkepigens Hulken. — »Hvor gaar de nu hen med hende? Hvorfor kommer Papa og Mama ikke og hjælper hende?«

Efter Vielsen blev der sunget og spillet paa Harmonika nede i Vaskehuset til sent ud paa Aftenen. Mama skændte hele Dagen paa Barnepigen, fordi hun lugtede af Brændevin, og fordi der — paa Grund af »alle disse Bryllupper« — ingen var til at stille Samovàren op*). Da Gri'scha skulde i Seng, var Pelagèja endnu ikke kommet tilbage.

---

*) ɔ: faa den til at koge.

»Den Stakkel!« tænkte han. »Nu sidder hun vist og græder i et eller andet mørkt Værelse.«

Den næste Dags Morgen var Kokkepigen allerede i Køkkenet igen. Isvòstschiken kom og besøgte hende et Øjeblik. Han talte med Mama og sagde med et skummelt Blik paa Pelagèja:

»De vil nok være saa god, Frue, nu at holde lidt Øje med hende. De bliver jo nu som Fader og Moder for hende. Og De ogsaa, Aksi'nja,« vedblev han, idet han vendte sig til Barnepigen. »Lad hende ikke komme Dem af Syne; men se efter, at alt gaar ærbart og anstændigt til, uden Narrestreger . . . Og saa vilde jeg da gerne bede Fruen om 5 Rubler forud af hendes Løn. Jeg skulde ha'e Seletøjet repareret . . .«

Atter en Gaade for Gri'scha: Pelagèja havde levet her fri og alene, uden at have Nogen at aflægge Regnskab for, og saa — lige med ét — kommer der et fremmed Menneske, som pludseligt faar Ret til at vaage over hendes Opførsel og tage hendes Penge! En bitter Følelse kom op i Gri'scha. Han følte Trang til at trøste Pelagèja, — dette Offer (som han mente) for menneskelig

Vilkaarlighed. Han listede sig ud i Spisekammeret, valgte det største Æble han kunde finde, og sneg sig hemmeligt ud i Køkkenet, stak det i Haanden paa Kokkepigen og løb, uden at sige et Ord, over Hals og Hoved ind i Stuerne.

DESERTØREN.

Det var en hel Rejse. Først gik Påschka*) med sin Moder midt om Natten i Mørke og Regn over de store Stubmarker paa den anden Side af Landevejen, derpaa ad smalle Stier gennem en stor Skov, hvor de vaade, gule Blade klæbede fast ved hans Støvler, — og saadan blev de ved at gaa lige til det blev Dag. Saa stod han et Par Timer i den mørke Forstue til Sygehuset og ventede paa, at Døren til Doktorens Modtagelsesværelse skulde blive lukket op. Her var der ikke saa koldt og vaadt som udenfor, men naar der kom et Vindstød, blæste Støvregnen ind gennem den aabne Yderdør. Da Forstuen lidt efter lidt fyldtes med Folk, blev Påschka trykket med Ansigtet op til en Pels, som

*) Dimin.: for Påvel.

lugtede af saltet Fisk, og i denne Stilling faldt han snart efter i Søvn.

Men saa blev Jernslaaen skudt fra med et Knald, Døren blev aabnet, og Pàschka kom med Moderen ind i Venteværelset.

Der maatte de saa igen vente længe.

Alle de Syge sad tause og ubevægelige omkring paa Bænkene. Pàschka sad ganske stille og betragtede dem og sagde heller ingen Ting, skøndt han saa' meget Mærkværdigt og »Grinagtigt«, som han følte stor Trang til at meddele sin Moder. Kun éngang, da en ung Bondekarl kom hoppende ind i Venteværelset paa ét Ben, fik Pàschka ogsaa svær Lyst til at hoppe saadan; han puffede til sin Moder med Albuen, brast ud i en Fnisen, med Ansigtet inde i sine Ærmer, og udbrød:

»Mama! — Se bare: det er en Spurv!«

»Ti stille, min Dreng, — ti stille!« sagde Moderen.

I det lille Hul i Dørfyldingen viste sig langt om længe en forsovet Feltskærer: »Kom saa og bliv indskrevet!« lød hans Basstemme.

Alle Patienterne — ogsaa han, som hoppede paa ét Ben — trængte sig hen til Glughullet. Felt-

skæreren spurgte hver af dem om For- og Efternavn, om Alder, om hvor de var fra, om de havde været syge længe osv. osv.

Af sin Moders Svar erfarede Pàschka, at han ikke hed »Pàschka« men Pàvel Galaktiònof, at han var 7 Aar, at han hverken kunde læse eller skrive, og at han havde været syg fra Paaske.

Efter Indskrivningen kom de ikke til at vente længe; strax derefter kom Doktoren gennem Venteværelset med hvidt Tørklæde paa og et fint Haandklæde i Bæltet. Da han kom forbi den unge Bondekarl, der hoppede paa ét Ben, trak han paa Skuldrene og sagde med syngende Tenorstemme:

»Men hvad er Du da for et Fæ, — hva'? — Er Du maaske ikke et Fæ? — Sagde jeg Dig ikke, at Du skulde komme paa Mandag, og saa kommer Du allerede idag, skøndt det først er Fredag! — Jeg sagde Dig jo netop, at Du maatte ikke støtte paa Benet før den Tid; — Du gaar jo hen og ødelægger Benet paa den Maade, Fæhoved!«

Knøsen satte et ynkeligt Ansigt op, begyndte at misse med Øjnene og sagde:

»Bær over med mig, Ivàn Mikolàïtsch . . .«

»Ja, det hjælper Dig ikke, at Du kommer med

Dit »Ivàn Mikolàïtsch«*), vrængede Doktoren efter ham. — »Jeg har sagt: Mandag, og Du har at rette Dig derefter. — Et Fæ er Du, — det er Sagen!«

Konsultationen tog sin Begyndelse. Doktoren sad i sit Kabinet ved Siden af Venteværelset og kaldte de Syge ind i den indskrevne Rækkefølge. Inde fra Kabinettet hørtes gennemtrængende Skrig og Barnegraad eller Doktorens barske Udraab: »Naa, — hvad vræler Du for? Skærer jeg Dig maaske, hva'? Sid stille og hold op med det Brøleri!«

Endelig kom Turen til Påschka. — »Pàvel Galaktiònof!« raabte Doktoren. — Moderen fôr forfærdet sammen, som om hun aldrig havde ventet at høre en saadan Kalden, tog Påschka ved Haanden og førte ham ind i Kabinettet. — Doktoren sad ved et Bord og trommede mekanisk paa en tyk Bog. »Hvor gør det ondt?« spurgte han uden at se paa de Indtrædende.

»Drengen har en daarlig Albu, Bàtuschka**),« svarede Moderen, og hendes Ansigt antog et Ud-

*) Bondekarlen siger urigtigt »Mikolàïtsch« istedetfor »Nikolàïtsch«.

**) Egentlig kun en Benævnelse for Præsterne; — bruges af det menige Folk i Tiltale til enhver Person, som staar over dem i Alder og Værdighed.

tryk, som om hun var i højeste Grad bestyrtet over sin Drengs Sygdom.

»Klæd ham af!«

Påschka tog pustende sit Halstørklæde af; derpaa tørrede han Næsen med sit Ærme og begyndte langsomt at trække sin lille Pels af.

»Du er ikke kommet her til Gæst, lille Mo'er!« sagde Doktoren og rynkede Panden. »Staar Du der og glor paa Drengen uden at røre Dig! Der er Andre, der skal til, naar Du er færdig.«

Påschka kastede skyndsomt sin Pels paa Gulvet og fik ved Moderens Hjælp hurtigt Skjorten af. Doktoren saa' trevent paa ham og klappede ham paa den nøgne Mave: »Naa, min Ven, Du har allerede faaet lagt Dig en hel Borgmestermave til! — Lad mig saa se Din Albu . . .«

Påschka skævede hen til et Vandfad med blodigt Vand i og gav sig til at græde.

»Uh—hu!« vrængede Doktoren efter ham. — »Gammel nok til at giftes er Fyren, og brøle gør han som et Pattebarn! Dumme Dreng!«

Påschka gjorde sig Umage for ikke at græde og saa' bønfaldende paa sin Moder, som om han vilde sige: »Du maa ikke fortælle hjemme, at jeg har grædt hos Doktoren.«

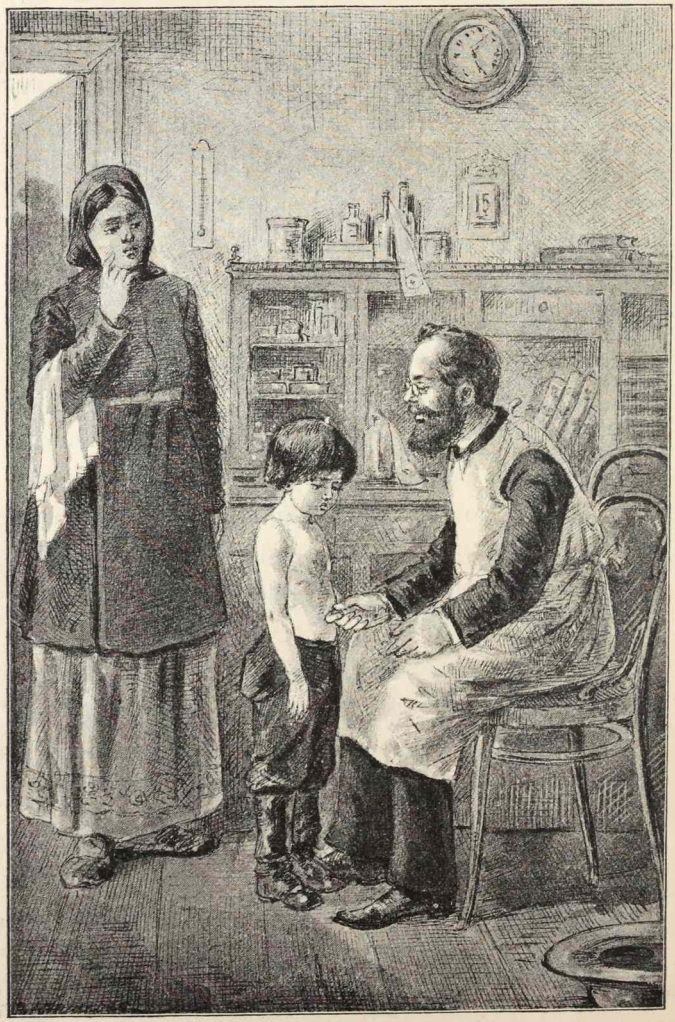

Doktoren saa' paa Albuen, befølte den fra alle Sider, — sukkede og smaskede med Læberne; derpaa undersøgte han den endnu engang.

»Du skulde have Ris, Kone!« sagde han. — »Hvorfor er Du ikke kommet med ham før? — Armen er jo vissen! Du kan dog vel se, Du Tosse, at Albueledet sidder rent forkert!«

»Det er noget, De bedre maa vide, Bàtuschka . . .« sukkede Konen.

»Ja, Du med Dit »Bàtuschka««, snærrede Doktoren. »Du gaar hen og la'er Armen visne paa Drengen, og bag efter tror Du, at det skal hjælpe, naar Du kommer med Dit »Bàtuschka«. . . . Hvad Arbejde skal han kunne paatage sig uden Arme? Hele Livet kommer Du nu til at være Barnepige for ham! Faar Du selv bare saa meget som en Filipens paa Næsen, saa skal Du nok sørge for strax at komme rendende til Sygehuset, men Drengen la'er Du gaa med denne Arm — et helt halvt Aar! Fæhoved som Du er! — Og saadan er I Allesammen, — gid Pokker havde Jer!«

Doktoren tændte sig en Cigaret. Medens han dampede af den, skændte han mekanisk paa Konen og bevægede Hovedet i Takt til en Melodi, som han nynnede indvendig. Den nøgne Pàschka stod

ubevægelig foran ham med sin Borgmestermave og hørte paa ham, mens han saa' paa Røgen. Da Cigaretten var røget ud, rev Doktoren sig med et Ryk ud af sine Tanker og sagde med sænket Stemme til Konen:

»Hør nu engang, Mo'er . . . Draaber og Salve hjælper ikke paa dette her; — han maa blive tilbage her i Sygehuset . . .«

»Naar det saadan maa være, Båtuschka, saa faar han jo det.«

»Vi vil gøre en Operation paa ham. — Og Du, Påschka, skal saa blive her,« sagde Doktoren, idet han vendte sig mod ham og klappede ham paa Kinden. — »Mo'er gaar nu hjem alene, og saa skal vi To bo sammen her og ha'e det saa morsomt, kan Du tro! Du skal se hvor her er rart at være hos mig! Vi skal gaa ud og fange Sidskener sammen, og jeg skal vise Dig en levende Ræv, som jeg har. Du skal køre med mig ud i Besøg hos rare Mennesker og faa Vin og Kage! Naa, hvad siger Du til det? Og saa kommer Mo'er og henter Dig hjem imorgen. Vil Du nok — hva'?«

Påschka saa' spørgende paa sin Mo'er.

»Du maa nok, min Dreng . . .« sagde Moderen.

»Han vil gerne, ja, naturligvis vil han!« raabte Doktoren fornøjet. — »Det er der ikke Tvivl om. Jeg skal jo vise ham min Ræv! Og vi skal køre ud sammen til Marked og købe Iskager! — Mari'ja Deni'sovna,« sagde han og vendte sig til en Sygeplejerske, »før ham ovenpaa!«

Doktoren er aabenbart en rar og lystig Mand — tænkte Påschka, — som gerne vil have mig til Selskab; og Påschka vilde ogsaa gerne blive, saameget mere som han aldrig før i sit Liv havde været paa Marked og ogsaa gerne vilde se en levende Ræv, men hvordan skulde han komme ud af det uden Mo'er? Efter at have spekuleret lidt derpaa, besluttede han at bede Doktoren, om Mo'er ogsaa maatte bo i Sygehuset, men han naaede ikke længere end til at faa lukket Munden op, før Sygeplejersken allerede var paa Vej med ham opad Trappen. Paa Vejen stirrede han med aaben Mund paa sine Omgivelser. Trappen, Gulvene, Dørene og Vinduerne — Alt var saa stort, saa fint og saa skinnende rent, malet med en dejlig gul Farve, og det lugtede saa lækkert som Fasteolie*). Overalt hang der Lamper, og lange Gulvtæpper var der overalt, og i Væggene

*) En Slags Olie, der bruges i Fastetiden af den mere velhavende menige Mand istedetfor Smør i Husholdningen.

sad der polerede Vandhaner. Men bedst af Alt syntes han dog om den Seng, han blev sat paa, og om det graa, varme Sengetæppe. Han følte paa Hovedpuden og Tæppet, saa' sig om i den store Sal og kom til det Resultat, at Doktoren havde en dejlig Bolig.

Stuen, hvor han skulde ligge, var ikke stor og havde kun tre Senge. Den ene stod tom, den anden var bestemt for Påschka, og paa den tredie sad en gammel Mand med sørgmodige Øjne og hostede og spyttede hele Tiden i et Krus. Fra sin Seng kunde Påschka gennem Døren se en Del af den næste Stue, hvor der stod to Senge. I den første laa der et blegt, magert Menneske med en Kautschuk-Blære paa Hovedet og sov, — paa den anden sad der en Bondemand med Bind om Hovedet. Han lignede en Kone.

Da Sygeplejersken havde anbragt Påschka paa hans Seng, gik hun ud af Stuen og kom lidt efter tilbage med en hel Hoben Klæder i Favnen.

»Det er til Dig,« sagde hun, »klæd Dig af og se, om Du kan passe dem.«

Påschka klædte sig af og begyndte med glad Højtidelighed at iføre sig sin nye Dragt. Efter at have faaet Skjorten, Benklæderne, Støvlerne og den

graa Slobrok paa, betragtede han veltilfreds sig selv og tænkte, at det vilde ikke være afvejen, om han kunde gaa i saadan en fin Dragt hjemme i Landsbyen. Han forestillede sig hvorledes hans Moder sendte ham ud i Køkkenhaven nede ved Floden for at opsamle de visne Kaalblade til Grisen, og hvorledes de andre Drenge og Pigerne vilde flokkes om ham og betragte hans graa Slobrok med Misundelse . . .

Saa kom Vaagekonen ind i Stuen med to smaa Suppeterriner af Tin og to Stykker Brød. Den ene Terrin satte hun foran den gamle Mand, den anden foran Paschka.

»Spis!« sagde hun.

Paschka kiggede i Terrinen, hvori der var dejlig fed Kaalsuppe med et Stykke Kød, og han blev yderligere bestyrket i sin Mening, at Doktoren havde det godt her; han var vist heller ikke saa bister, denne Doktor, som Paschka strax havde tænkt sig. Længe sad Drengen og var beskæftiget med sin Kaal, idet han efter hver Mundfuld slikkede Skeen paa begge Sider, og da der tilsidst ikke var mere tilbage i Terrinen, skævede han hen til den gamle Mand og misundte ham, at han endnu ikke var færdig med sin Kaal. Med et lille Suk gav han

sig ifærd med Kødet, idet han bestræbte sig for at spise det saa langsomt som muligt; men trods hans Anstrengelser lykkedes det ham ikke: Kødet forsvandt paa et Øjeblik. Derefter var der kun et Stykke Brød tilbage. Det smagte jo ikke saa godt at spise det bare Brød tilsidst; men det var der nu ingenting at gøre ved. Han sad lidt og grundede og spiste saa Brødet.

Strax efter kom Vaagekonen ind med endnu to Terriner. Denne Gang var der stegt Kød med Kartofler i dem.

»Men hvor er Dit Brød henne?« spurgte hun Påschka.

Istedetfor Svar pustede Påschka Kinderne ud og udstødte et anstrengt Suk.

»Hvorfor har Du allerede ædt det?« sagde Konen bebrejdende og saa' strengt paa Påschka. »Hvor vil Du nu faa Brød fra til Din Steg?«

Hun gik ud af Stuen og hentede et nyt Stykke Brød.

Påschka havde aldrig i sit Liv spist stegt Kød; og da han nu fik det i Munden, smagte det saa dejligt, at det var ham komplet umuligt at spise det langsomt. Det forsvandt paa et Øjeblik, og det Stykke Brød, der blev tilbage, var betydeligt

større end det, han havde levnet efter Kaalen. Den gamle Mand ved Siden af gemte Resten af sit Brød i sin lille Bordskuffe, da han havde spist Stegen. Påschka tænkte paa at gøre det samme med sit Brød, men da han havde betænkt sig lidt, spiste han det alligevel.

Da han var færdig med Maaltidet, gav han sig til at spasere omkring i Stuerne. I Værelset ved Siden af opdagede han, foruden dem, som han havde set fra sin Seng, endnu fire Mennesker. Af disse var der En, som tiltrak sig hele hans Opmærksomhed. Det var en høj, forfærdelig mager Bondemand med et uhyre stort, skægget Ansigt. Han sad paa sin Seng og virrede uophørligt med Hovedet ligesom en Perpendikel, medens han gestikulerede med den højre Haand i Luften. Påschka kunde længe ikke faa Øjnene fra ham. I Begyndelsen forekom disse taktfaste Perpendikelbevægelser ham grinagtige; det saa' ud som om Manden gjorde saadan bare for Kommers; men ved at betragte hans Ansigt nøjere blev Påschka uhyggelig tilmode, og det gik op for ham, at denne Mand var meget syg og led forfærdeligt.

Da Påschka kom ind i det tredie Værelse, fik han Øje paa to Mænd med mørkerøde Ansigter;

de saa' ud som om de var malede. De sad ubevægeligt paa Sengene og lignede med deres mærkværdige Ansigter, hvori man knap kunde skelne de enkelte Træk, de Billeder af Hedningeguder, som Påschka kendte saa godt fra Billederne hjemme paa sin Faders Kistelaag.

»Hvorfor er de saadan?« spurgte han Vaagekonen.

»De har Kopper, min Dreng.«

Omsider kom Påschka tilbage til sin egen Stue. Han satte sig paa sin Seng og ventede paa Doktoren for at gaa med ham ud og fange Sidskener, eller maaske strax køre til Marked. Men Doktoren kom ikke. Gennem Døren kunde Påschka se Feltskæreren komme hen til den syge Mand med Blæren paa Hovedet. Han bøjede sig ned over ham og raabte: »Michàilo!«

Den sovende Michàilo rørte sig ikke. Feltskæreren gjorde en Bevægelse med Armen, som om han vilde sige: »Det kan ogsaa være det samme.« — og gik sin Vej igen.

I Mangel af andet gav Påschka sig til at betragte sin Nabo, den gamle Mand. Den Gamle holdt ikke op med at hoste og spytte. Hans Hoste var besværlig — langtrukken — pibende. Der var

imidlertid ved denne Mand Noget, som tiltalte Pàschka meget: naar han, efter længe at have hostet uden Ophør, trak Vejret, saa fløjtede og sang det nede i Brystet paa ham — ligesom flerstemmig Sang.

»Hvorfor fløjter det saadan i Dig?» spurgte Pàschka.

Den Gamle svarede ikke. Da Pàschka havde siddet lidt og ventet, spurgte han:

»Véd Du ikke hvor Ræven er?«

»Hvad for en Ræv?«

»Den levende Ræv . . .«

»Hvor skulde den vel være undtagen ude i Skoven!«

Der forløb lang Tid endnu, men Doktoren kom stadigt ikke. Vaagekonen kom med Te og skændte paa Pàschka, fordi han ikke havde gemt noget af sit Brød til Te'en. Feltskæreren kom endnu engang og forsøgte at vække Michàilo. Det blev lidt efter lidt mørkt udenfor, og der blev tændt Lys i Stuerne, men der kom endda ingen Doktor. Pàschka havde paa Fornemmelsen, at nu var det vist for sent at køre til Marked eller gaa ud og fange Sidskener; han lagde sig paa Sengen og begyndte at tænke. Han kom til at huske paa Iskagerne, som Dok-

toren havde lovet ham, — paa Moderens Ansigt og hendes sagte Stemme, da hun talte med Doktoren, — paa Mørket hjemme i deres Hytte, — paa den store Ovn derhjemme i Stuen, — paa den gamle brummende Jegòrovna*) — og han blev pludseligt vemodig og kom til at længes efter det altsammen. Men saa kom han til at huske paa, at hans Moder skulde komme og hente ham imorgen, og han smilede fornøjet og lukkede Øjnene . . .

Han vaagnede op ved en Støj omkring sig. I Værelset ved Siden af var der Nogle, der gik og talte hviskende sammen. Inde ved Michàilo's Seng skimtede Pàschka tre Skikkelser, dæmpet belyste af Natlamperne i Stuerne.

»Skal vi tage ham med Sengen — eller alene?« spurgte en af Skikkelserne.

»Vi tager ham alene, — man kommer ikke gennem Døren der med Sengen,« blev der svaret. »Det er igen En, som er død før Tiden, — Vorherre være hans Sjæl naadig!«

En tog derpaa Michàilo ved Skuldrene, en Anden ved Benene, og de løftede ham ud af Sengen. Michàilo's Arme og Slobrokskøder hang slapt ding-

*) et Kvindenavn.

lende ned. Den tredie Skikkelse — det var Manden med Bindet om Hovedet, ham, der lignede en Kone — korsede sig, og derefter gik de alle Tre ud af Stuen, trampende skrækkeligt med Støvlerne og trædende Michàilo i Slobrokskøderne.

Fra den sovende, gamle Mand, som laa i Sengen ved Siden af Pàschkas, fløjtede og sang det nede i Brystet med forskellige Toner. Pàschka laa og lyttede efter og stirrede hen paa de mørke Vinduesruder. Lige med ét følte han en saa trykkende og knugende Angst komme over sig, at han forfærdet sprang op i Sengen.

»Ma—a—ma!« kom det tungt og stønnende.

Og uden at vente Svar løb han ind i Stuen ved Siden af. Lyset fra Natlampen var knapt saa stærkt, at han kunde skelne nogetsomhelst i Mørket. De Syge, der var komne i Bevægelse ved Michàilo's Død, sad oprejste i deres Senge. De smeltede sammen med deres Skygger og forekom derved Pàschka overnaturligt store; jo længer han saa' paa dem, desto større syntes han de blev. Paa den sidste Seng henne i Hjørnet, hvor der næsten var helt mørkt, sad Manden endnu og virrede med Hovedet og gestikulerede med Armene.

Da Pàschka ikke kunde finde Udgangsdøren, styrtede han ind i Stuen, hvor Koppepatienterne var, — derfra ud i Korridoren, og fra denne fôr han ind i et stort Værelse, hvor der sad nogle mærkværdige Skikkelser paa Sengen; de havde langt Haar og underlige Gammelmandsansigter. Han fløj som en Pil gennem Kvindeafdelingen, kom igen ud i en Korridor og fik der Øje paa den Trappe, ad hvilken han ved sin Ankomst var kommen op. Hovedkulds styrtede han ned ad den. Saa kendte han Venteværelset igen, hvor han havde siddet og ventet om Morgenen, og gav sig strax til at lede efter Yderdøren . . . Slaaen fløj tilbage med et Knald, — Døren gik op, . . . den kolde Natteluft slog ham imøde. Han snublede over Tærsklen og stormede ud i Gaarden . . .

Han havde kun en eneste Tanke i sit Hoved: »at løbe sin Vej, løbe bort — bare bort herfra!« Vejen hjem kendte han ikke, men han var overbevist om, at naar han blot blev ved at løbe lige ud, saa vilde han nok finde hjem til sin Mo'er.

Himlen var overtrukket, men bagved Skyerne lyste Maanen alligevel igennem.

Pàschka løb lige ud, bøjede om en Længe og stødte pludseligt paa et tæt Buskads. Efter at have

staaet lidt og sundet sig, styrtede han tilbage til Sygehuset, — løb uden om det og standsede igen tvivlraadig: bag Sygehuslængen opdagede han en Mængde hvide Gravkors.

»Ma—a—a—ma!« skreg han forfærdet og løb tilbage igen.

Midt i Gaarden snublede han og faldt lige i en stor Vandpyt; men han rejste sig øjeblikkeligt og løb tilhøjre. Efter at have løbet forbi nogle mørke skumle Bygninger, fik han Øje paa et oplyst Vindue.

Det klare hvide Lys i alt det store Mørke omkring ham forekom strax Påschka helt spøgelseagtigt, men — halvt vanvittig af Angst, som han var, og uden at vide hvor han skulde flygte hen, — styrede han sit Løb hen imod Lyset. Ved Siden af Vinduet var der en Dør med et hvidt Navneskilt paa, — foran Døren en lille Trappe. Påschka løb op ad Trappen og kiggede ind gennem Vinduet. En befriende, jublende Glæde kom pludseligt op i ham: indenfor saa' han den rare lystige Doktor sidde ved et Bord og læse. Smilende af Glæde strakte Påschka begge Armene ud mod den kendte Skikkelse og vilde lige til at give sin Henrykkelse Luft, — men en ham ukendt Kraft holdt Skriget tilbage i hans Hals og ligesom tog Benene fra ham

. . . han vaklede tilbage og tumlede sandseløs ned ad Trappen . . .

— — — — — — — — — — —

Da han kom til sig selv igen, var det allerede lyst, og den samme, godt kendte Stemme, som igaar havde lovet ham Sidskener og Ræv og Marked, sagde ved Siden af hans Hovedpude:

»Naa, — Pàschka! — Dumrian! — Eller er Du maaske ikke en Dumrian? Skade kun, at vi Ingen har til at banke Dig . . . hva'? . . .

HJEMME.

» Det var Bud fra Grigòrief efter en Bog, men jeg sagde til Budet, at De ikke var hjemme. Saa var Postbudet her — to Breve og Aviserne — værs'god! — A propos, Evgèni Petròvitsch, . . . jeg vilde gerne bede Dem at tale lidt alvorligt med Seròscha*). Idag har jeg for tredie Gang grebet ham i at ryge. Da jeg gav mig til at foreholde ham det Urigtige deri, holdt han sig som sædvanligt for Ørene og brølede, saa jeg neppe kunde høre min egen Stemme.«

Evgèni Petròvitsch Byikòfsky, der lige var kommet hjem fra sin Advokattjeneste i Kredsretten og stod i sit Kabinet ifærd med at tage sine

*) Dimin.: for Sergæi.

Handsker af, saa' paa Guvernanten, der havde aflagt Beretningen om det Passerede, og lo.

»Seròscha ryger?« kom det med en forundret Skulderbevægelse. »At tænke sig den lille Tyksak med en Cigaret i Munden! Ja, hvor gammel er han egentlig?«

»Han er 7 Aar. De synes ikke at finde det videre alvorligt, men i hans Alder er Rygning en skadelig og daarlig Vane; og daarlige Vaner skal man udrydde med Roden, — og netop i Begyndelsen.«

»De har saa fuldstændig Ret! — Og hvor faar han Tobakken fra?«

»Den tager han i Deres Bord, — der i Skuffen.«

»Gør han det? — Ja, naar det er Tilfældet, saa send ham ind til mig!»

Da Guvernanten var gaaet, satte Byikòfsky sig i Lænestolen foran Skrivebordet, — lukkede Øjnene og gav sig til at tænke. . . . Han forestillede sig Seròscha med en — uvist af hvilken Grund — umaadelig, alenlang Cigaret i Munden, indhyllet i en Tobakssky, og dette Karikaturbillede fik ham til at smile. Paa samme Tid fremkaldte Guvernantens alvorligt bekymrede Ansigt Erindringer i ham fra de længst forsvundne og halvt forglemte Tider, da

Tobaksrygning i Hjemmet og i Skolen indgød Forældre og Pædagoger en forunderlig og ikke let forklarlig Rædsel.

Det var en hel Panik.

Børnene blev dengang skaanselløst afstraffede og udelukkede fra Skolen — og der blev ved disse Forholdsregler tidt og mange Gange vendt op og ned paa hele deres Udvikling, endskøndt ikke en af Pædagogerne eller Fædrene vidste, hvori Forbrydelsen og Fordærvelsen ved Rygningen egentlig bestod. Endog mange kloge Mennesker tog ikke i Betænkning at drage ubønhørligt tilfelts mod en Last, hvis Væsen de neppe forstod. Evgèni Petròvitsch kom til at tænke paa sin Rektor i Skolen, en fint dannet og godmodig, gammel Mand, som blev i den Grad lamslaaet, naar han traf en Elev med en Cigaret i Munden, at han blev helt hvid i Ansigtet og øjeblikkeligt sammenkaldte Lærerne til Skoleraad, hvor han fik den Skyldige dømt til Udelukkelse af Skolen. Det var det samme, der overalt gaar igen i Samfundet — om end under højst forskellige Former: jo mere uforstaaeligt et Onde er — desto haardere og grusommere tager man Forholdsregler derimod.

Advokaten kom til at tænke paa et Par fra Skolen udelukkede Elever og paa, hvorledes deres

Liv senere havde udformet sig, og han kunde ikke komme til andet Resultat, end at Straffen meget ofte fremkalder et langt større Onde end selve Forbrydelsen. Den menneskelige Organisme maatte besidde Evne til hurtigt at finde sig tilrette i — hurtigt leve sig ind i og vænne sig til — enhver Atmosfære; i modsat Tilfælde vilde Menneskene hvert Øjeblik føle, hvor daarligt et Underlag de har for deres Forstandsvirksomhed, og hvor lidet forstandig Sandhed der ofte findes, endog i saa ansvarsfulde og i Resultaterne tidt saa skæbnesvangre Virksomheder — som den pædagogiske, juridiske, literære o. s. v. Og forskellige Tanker og Forestillinger — lette og svømmende, — saadanne som kun opstaar i en træt og anstrengt Hjerne, begyndte lidt efter lidt at fylde Evgèni Petròvitsch' Hoved.

Den Slags Tanker og Forestillinger kommer — Gud maa vide hvorfra og paa hvilken Foranledning, de forbliver ikke længe i Hovedet, men synes ligesom at svømme ovenpaa og ikke gaa dybere tilbunds i Hjernen. For Folk, der er nødte til mange Timer itræk, ja hele Dage igennem, at have deres Tanker rettede paa et bestemt Punkt eller i en bestemt Retning, der udgør disse løse Hjemmetanker

en Slags behagelig Afvexling, en Art hyggelig Kabinetsbeskæftigelse.

Klokken var 9 om Aftenen. Ovenpaa, paa 3die Sal, var der Nogen, som uafladeligt gik op og ned ad Gulvet, og endnu højere oppe blev der spillet firhændige Skalaer. Denne bestandige Vandren frem og tilbage ovenpaa foretoges aabenbart — at dømme efter den nervøse Gangart — af et Menneske, som enten var opfyldt af pinlige Tanker eller led af Tandpine; de monotone Skalaer øverst oppe forøgede Følelsen af Stilhed i Værelset og gjorde den ligesom slumrende, idet den opfordrede Tankerne til at bevæge sig i Drømmespring. — To Værelser borte — inde i Barnekammeret — hørtes Guvernantens og Seròschas Stemmer.

»Fa'er er kommet hjem!« begyndte Drengen halvt grædende og halvt syngende. »Fa'er er kommet hjem! . . . Pa—a—pa!«

»*Votre père vous appelle, allez vite!*« raabte Guvernanten pibende som en forskræmt Fugl.

»Ja, — hvad skal jeg egentlig sige til ham?« tænkte Evgèni Petròvitsch.

Men førend han naaede at give sig selv Svar paa dette Spørgsmaal, kom Seròscha — hans 7aars gamle Søn — ind i Kabinettet. Han hørte til den

Slags Børn, om hvem man kun ved Hjælp af Dragten kan gætte sig til, om det er en Dreng eller en Pige, — bleg og skrøbelig som han var at se paa. Der var noget drivhusagtigt over ham, — alt syntes saa sart og blødt — hans Bevægelser, hans krøllede Haar, hans Blik og hans Fløjels-Jakke.

»Godda' Papa!« sagde han med sin bløde Stemme, idet han skyndsomt kravlede op paa Faderens Knæ og kyssede ham paa Kinden. »Jeg skulde komme ind til Dig?«

»Holdt lidt, Sergæi Evgènitsch!« udbrød Advokaten, idet han skød ham ud fra sig. »Førend jeg kysser Dig, skulde vi To nok tale lidt alvorligt sammen! . . . Jeg er vred paa Dig og holder ikke mere af Dig . . . hører Du: jeg holder ikke mere af Dig og vil ikke mere være Din egen Fa'er . . . ja!«

Seròscha saa' meget opmærksomt paa sin Fader, . . . vendte derpaa Øjnene hen paa Skrivebordet og gjorde en forundret Bevægelse med Skuldrene.

»Men hvad har jeg da gjort Dig?« spurgte han og blinkede forbauset med Øjnene. »Jeg har idag ikke været en eneste Gang i Dit Kabinet og har heller ikke rørt ved noget paa Dit Skrivebord!«

»Natàlja Semjònovna har lige nu klaget over Dig . . . at Du ryger! . . . Er det sandt? — Ryger Du?«

»Ja, jeg har røget én Gang — det er sandt.«

»Se, nu lyver Du jo ovenikøbet!« sagde Advokaten og rynkede Panden for at skjule et Smil. »Natàlja Semjònovna har to Gange set, at Du har røget! . . . Det vil altsaa sige, Du er skyldig i tre slette Handlinger: Du ryger, — Du tager Tobak her i min Skuffe, og Du lyver! Tre slette Handlinger!«

»Ak—ja—a!« huskede Seròscha pludseligt, og hans Øjne smilede. — »Ja, det er sandt: jeg har røget to Gange . . . idag og saa én Gang før . . .«

»Naa, — altsaa ikke én men to Gange har Du røget . . . Jeg er meget vred paa Dig! . . . Før var Du en god Dreng; men nu ser jeg, at Du er blevet ødelagt og blevet en styg Dreng.«

Evgèni Petròvitsch rettede paa Seròscha's Halslinning og tænkte:

»Ja, hvad skal jeg saa sige ham mere?«

»Ja, alt det er meget stygt,« fortsatte han højt. »Jeg havde ikke ventet mig det af Dig. For det første har Du ikke Lov til at gaa i mine Skuffer og tage Tobak, som ikke tilhører Dig. Ethvert

Menneske har kun Lov til at raade over hvad der er hans Ejendom; og naar han tager hvad der tilhører Andre, saa er han et stygt Menneske (»Det var nu slet ikke det, jeg vilde sige,« tænkte Evgèni Petròvitsch ved sig selv.) Inde hos Natàlja Semjònovna staar der f. Ex. en stor Kuffert, hvori hun gemmer sit Tøj. Det er hendes Kuffert, og hverken Du eller jeg maa understaa os i at røre den, fordi den ikke er vor. Kan Du forstaa, at det er rigtigt, hvad jeg siger? — Du har en Gyngehest og en Billedbog . . . dem gaar jeg ikke hen og tager fra Dig, — vel? — Maaske havde jeg stor Lyst til at tage dem, . . . men . . . det er jo dog ikke mine, men derimod Dine, og derfor tør jeg ikke tage dem.«

»Du maa gerne tage dem, hvis Du har Lyst . . .« sagde Seròscha og trak Øjenbrynene ivejret. »Du skal ikke bryde Dig om, at det er mine, Papa; tag dem kun! — Det er ogsaa min, den gule Hund, som staar der paa Bordet hos Dig, men jeg ta'er den ikke fra Dig; den maa Du gerne beholde!«

»Du forstaar mig ikke,« sagde Byikòfsky. »Den gule Hund der har Du foræret mig; det er nu min, og jeg kan gøre med den hvad jeg vil.

Men jeg har jo dog ikke foræret Dig min Tobak. Tobakken tilhører mig! (»Det var nu slet ikke saadan, jeg vilde forklare ham det,« tænkte Advokaten, »slet ikke saadan!«) Naar jeg vil ryge af en Andens Tobak, saa skal jeg først spørge ham, om jeg maa.«

Og Byikòfsky gav sig til at forklare sin Søn, hvad *Ejendom* vil sige, idet han langsomt kædede Sætning til Sætning og bestræbte sig for at vælge Udtryk, der passede for et barnligt Standpunkt. Seròscha saa' paa hans Skjorteknapper og hørte opmærksomt efter (han holdt meget af om Aftenen at være inde og tale med sin Fader); derpaa støttede han sig med begge Albuerne paa Kanten af Skrivebordet og begyndte med sine nærsynede Øjne at underkaste Blækhuset og de øvrige Ting paa Bordet en omhyggelig Undersøgelse. Hans Blik bevægede sig fra Genstand til Genstand og standsede tilsidst ved en Flaske med Gummi Arabicum i.

»Papa! hvad laver man Lim af?« spurgte han pludseligt og tog Flasken op til Øjnene. Byikòfsky tog Flasken ud af Haanden paa ham — satte den tilbage paa dens Plads og fortsatte:

. . . for det andet ryger Du . . . Det er meget stygt af Dig. Fordi jeg ryger, er det slet ikke

sagt, at Du ogsaa maa ryge Jeg ryger — og véd, at det skulde jeg igrunden helst lade være med; og derfor skænder jeg ofte paa mig selv og holder ikke af mig selv af den Grund« . . . (»Jo—o, — jeg er en rask Pædagog — jeg!« tænkte Advokaten). — »Tobak er meget skadelig for Sundheden,« fortsatte han, »og Alle, der ryger, dør tidligere, end de ellers skulde. Men for saa smaa Drenge som Dig er det især meget skadeligt at ryge Tobak. Du har et svagt Bryst . . . Du er endnu ikke blevet stor og stærk, og hos svage Mennesker fremkalder Tobaksrygning Tæring og mange andre frygtelige Sygdomme. Se f. Ex. Onkel Ignàtïi — han er død af Tæring. Hvis han ikke havde røget, saa havde han maaske levet endnu.«

Seròscha saa' tankefuldt paa Lampen, — pillede lidt ved Lampeskærmen med Pegefingren og sukkede.

»Onkel Ignàtïi spillede dejligt paa Violin,« sagde han. »Nu har Grigòrief hans Violin.«

Seròscha satte igen Albuerne i Bordet og grundede. — Hans blege Ansigt var stivnet i et Udtryk, som om han lyttede til sine egne Tanker og fulgte deres Gang. Kummer, blandet med Frygt, stod malet i hans store, stivt stirrende Øjne. Sand-

synligvis tænkte han paa Døden, som i saa kort Tid havde taget baade hans Moder og Onkel Ignàtïi fra ham . . , Døden bærer baade Mødre og Onkler bort til en anden Verden, men deres Børn og Violiner bliver tilbage paa Jorden. De Døde bor oppe i Himlen — oppe bagved Stjernerne — og ser derfra ned paa Jorden; . . . vil de kunne udholde den lange Adskillelse? . . .

»Hvad i al Verden skal jeg sige til ham?« tænkte Evgèni Petròvitsch. »Han hører jo alligevel ikke efter . . . Øjensynligt regner han hverken sin egen Forbrydelse eller mine Fornuftgrunde for synderlig vægtige . . . Hvordan skal jeg gøre ham Sagen begribelig?»

Advokaten rejste sig og gav sig til at gaa op og ned ad Gulvet.

»I gamle Dage, da jeg selv var Barn, blev den Slags Spørgsmaal afgjorte saa overordentlig simpelt,« tænkte han. »Enhver Dreng, som blev grebet i at ryge, fik Prygl. Og frygtagtige og fejge Drenge holdt derfor virkeligt ogsaa op med at ryge; men de, som var modigere og klogere, fandt — efter Afstraffelsen — paa at gemme deres Tobak i Støvleskafterne og ryge oppe paa Pulterkammeret. Og naar de blev opdagede der og igen fik Prygl,

saa gik de ned ved Floden eller ud i Skoven og røg, — og saaledes bar de sig ad, indtil de blev voxne. Min egen Moder gav mig Penge og Konfekt, for at jeg skulde lade være at ryge. Men nu betragtes alle disse Forholdsregler som forfejlede og umoralske. Nutildags bestræber Pædagogerne sig — støttende sig paa Logiken — for at faa Børnene til at gøre det gode — ikke af Frygt for Prygl, eller i Forventning om derfor at blive udmærkede eller belønnede, men paa Grund af Bevidstheden om, at det gode er det bedste.«

Medens Advokaten gik frem og tilbage i Værelset og var optaget af disse Tanker, havde Seròscha faaet trukket Benene op under sig paa Stolen og havde begyndt at tegne.

For at han ikke skulde udfolde sit Talent paa de forskellige Tjenestepapirer og klatte dem til med Blæk, laa der altid paa Bordet en lille Bunke Papir, som — tilligemed et blaat Blyant — specielt var bestemt for ham.

»Idag lavede Kokkepigen Snittebønner og skar sig i Fingeren,« sagde han, medens han var ifærd med at tegne et Hus næsten lige saa meget med Munden og Øjenbrynene som med Blyantet. »Hun skreg saadan, at vi Allesammen blev forskrækkede

og løb ud i Køkkenet. Saadan en dum Pige, — ikke? — Natàlja Semjònovna sagde, at hun skulde strax putte Fingeren i koldt Vand, men hun stod bare og pattede paa den . . . Og saa putte den snavsede Finger i Munden . . . er det vel pænt, Papa?«

Saa fortalte han videre, at der var kommet en Lirekassemand ind i Gaarden, mens de spiste til Middag, og en lille Pige, som havde sunget og danset til Musikken.

»Han har ikke andet i Hovedet end sine egne Tanker . . .« tænkte Advokaten. »Han har sin egen Tankeverden, helt for sig selv, og han dømmer fra sig selv, — efter hvad der har Betydning for ham og hvad der ingen Betydning har. For at vække hans Opmærksomhed og Bevidsthed er det ikke tilstrækkeligt at indprente ham døde Ordregler, man maa ogsaa sætte sig ind i — og gaa ind i — hans særegne Maade at tænke og forstaa paa. Han vilde udmærket forstaa mig, hvis det virkeligt gjorde mig ondt, at han havde røget; — hvis jeg vilde vise mig ulykkelig derover og begynde at græde. Derfor er netop Moderen saa uerstattelig ved Børns Opdragelse; hun forstaar at føle — at græde og le med Børnene. . . . Med Logik og

Moral er der her ikke noget at stille op! Ja, hvad skal jeg nu sige mere til den ulyksalige Unge? . . .«

Og det forekom Evgèni Petròvitsch mærkeligt og tillige latterligt, at han — den erfarne Advokat — som i en halv Menneskealder havde været beskæftiget med Undersøgelser af alle Slags Forbrydelser og Straffe, — at han her var kørt fast og i Virkeligheden ikke vidste, hvad han skulde sige til Drengen.

»Sergæi Evgénitsch! — Lov mig paa Ære og Samvittighed, at Du ikke mere vil ryge!« sagde han tilsidst.

»Paa Ære og Sam—vit—tig—hed!« gentog Seròscha mekanisk, idet han trykkede voldsomt paa Blyantet og bøjede sig helt ned til sin Tegning. — »Paa Æ—re og Sam—vit—tig—he—ed!«

»Men véd han nu, hvad dette egentlig vil sige?« spurgte Byikòfsky sig selv. »Nej, — jeg er nok kun en daarlig Opdrager! — Hvis en eller anden Pædagog — eller en Kollega fra Retssalen — kunde se ind i mit Hoved i dette Øjeblik, saa vilde han maaske kalde mig en Pjalt og sandsynligvis have mig mistænkt for Sofisteri. . . . Men i Skolen og i Retssalen afgøres dog ogsaa disse forbistrede Spørgsmaal saa uendeligt meget lettere end hjemme!

Herhjemme drejer det sig om Individer, som man elsker grænseløst, — og Kærlighed er fordringsfuld og gør Spørgsmaalene uendeligt meget mere indviklede end i Retten. Hvis denne Forbryder her ikke var min Søn, men min Elev eller anklaget for Retten, saa vilde jeg langtfra være saa vaklende, og mine Tanker vilde ikke fare saa vidt omkring.«

Advokaten satte sig igen ved Skrivebordet og trak en af Seròscha's Tegninger hen til sig. Den forestillede et Hus med et meget skævt Tag og med Røg op af Skorstenen, der gik i Zigzag som et Lyn lige ud til Randen af Papiret; ved Siden af Huset stod en Soldat med store sorte Klatter til Øjne og med en Bajonet, som lignede Tallet 4.

»Et Menneske kan ikke være højere end et Hus,« sagde Advokaten. »Se engang, — her har Du tegnet et Hus, som kun naaer Soldaten til Skuldrene.«

Seròscha krøb op paa hans Knæ og kravlede længe omkring, før han kunde komme til at sidde bekvemt.

»Nej, Papa . . .« sagde han og betragtede sit Værk opmærksomt. »Men naar Du tegner en Soldat for mig, saa kan man ikke rigtig se hans Øjne.«

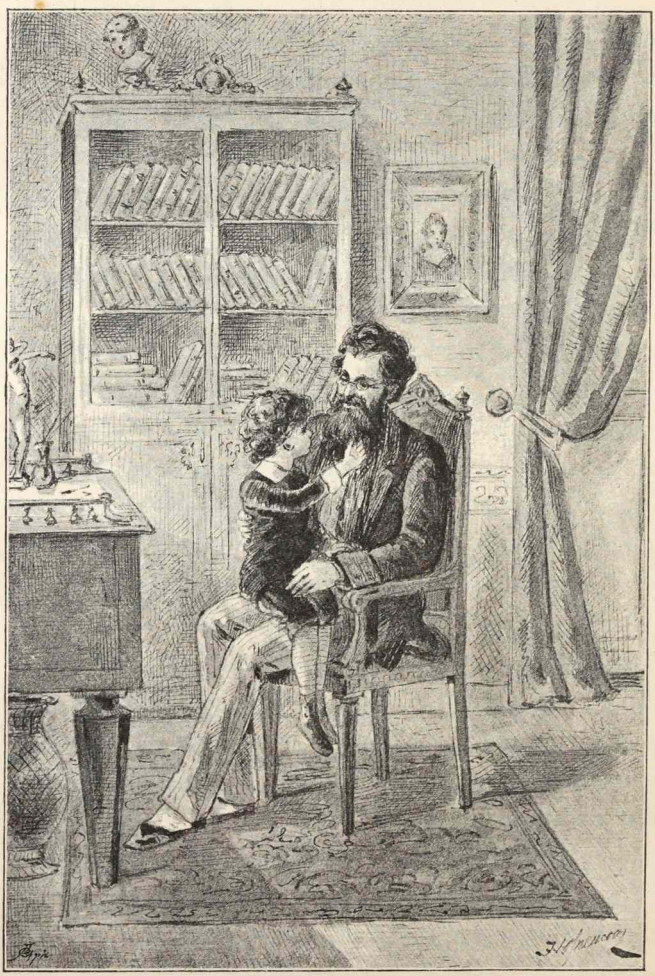

Skulde han nu indlade sig i Diskussion med ham om dette?

Ved hver Dag at følge sin Drengs Tankeudvikling var Advokaten kommet til den Overbevisning, at Børn — ligesom de Vilde og fra andre Mennesker isolerede Folkeslag — har deres eget kunstneriske Syn, og at deres Fordringer til Kunst er af en egen Art, — utilgængelig for Voxnes Opfattelse.

Ved opmærksom Betragtning kunde man synes, at Seròscha ikke var normal. Han fandt det fornuftigt og helt vel muligt at tegne Folk højere end Huse, og desuden at gengive med Blyantet — foruden selve Genstandene — tillige sine Fornemmelser. Saaledes havde han fundet paa at fremstille Klangen fra et Orkester som runde graa Ringe, — en Fløjtelyd som en Spiral. I hans Opfattelse var en Lyd nær forbundet med Form og Farve: saaledes malede han f. Ex. — naar han lagde Bogstaverne over med Farve — altid Lyden l gul, — m rød, — a sort.

Da Seròscha var færdig med at tegne, kravlede han igen op paa Faderens Knæ og gav sig — i en højst ubekvem Stilling — ilag med hans Skæg. Først glattede han det meget omhyggeligt og delte

det derpaa i to Halvdele, idet han bestræbte sig for at forme det ud til Bakkenbarter.

»Nu ligner Du Iván Stepànitsch,« mumlede han halvhøjt, »og nu skal Du strax komme til at ligne vores Sveitser*). — Papa! hvorfor staar Sveitseren nede ved Gadedøren? — Er det for at Tyvene ikke skal komme ind?«

Advokaten følte hans Aande paa sit Ansigt, . . . hans Haar strejfe sin Kind, og det blev ham med ét saa varmt og blødt om Hjertet; saa varmt og blødt, som om ikke hans Arme, men hele hans Sjæl laa omkring Seròschas Fløjelsjakke. Han saa' ind i Drengens store, mørke Øjne, og det forekom ham, at der laa noget og stirrede ham imøde inde fra de store, bløde Pupiller — noget, som paa éngang baade var Hustru og Moder og alt, hvad han engang havde havt kært og dyrebart. . . .

»Og det var mig, som skulde banke ham,« tænkte han. »Hvor kan jeg her finde paa Straf! Nej, hvorfor vil jeg og mine Lige give os af med at være Opdragere! — Tidligere tænkte Folk mindre, og derfor afgjorde de ogsaa Spørgsmaalene mere raskt. Men vi i vor Tid, — vi tænker altfor

*) Portier ved Gadedørene i St. Petersborg.

meget. Logiken har taget os med Hud og Haar . . . Jo mere udviklet et Menneske er, desto mere overvejer det alting og taber sig i Enkeltheder; jo flere Tanker man har — desto sværere har man ved at tage en Beslutning, og med desto større Frygtsomhed gaar man tilværks. Naar man tænker meget og alvorligt, — hvor stor Dristighed og Tro paa sig selv skal der saa ikke til for at paatage sig Opdragelse og Undervisning — eller for at skrive tykke Bøger . . .«

Klokken slog 10.

»Dreng, nu skal Du vist i Seng!» sagde Advokaten. »Sig nu Godnat og kom afsted!«

»Næ—æ, — Papa . . .« sagde Seròscha og rynkede paa Næsen. »Jeg kan godt blive lidt oppe endnu! — Fortæl mig noget, — aa hva' — fortæl mig et Æventyr!«

Naar Evgèni Petròvitsch var fri for Hjemmearbejde om Aftenen, plejede han gerne at fortælle Seròscha Æventyr. Som de fleste dygtige, praktiske Mennesker kunde han ikke et eneste Vers udenad, og han havde ligeledes glemt alle sine Æventyr, af hvilken Grund han hver Gang maatte lave et paa staaende Fod. Sædvanligvis begyndte han: »Der var engang en Mand,» — eller: »Der

var engang en Mand og en Kone,« — og lavede derefter en Masse uskyldigt Tøjeri sammen. Selv havde han fra Begyndelsen af ingen Forestilling om, hvorledes Fortællingen videre vilde udforme sig, og hvad Enden vilde blive. Personer, Situationer og Hændelser blev taget som de faldt ham ind i Øjeblikket, og Moralen af Historien kom saa af sig selv, — ham selv halvt ubevidst.

Seròscha holdt meget af disse Æventyr, og Advokaten lagde Mærke til, at Indtrykket paa Drengen var desto stærkere, jo mere umiddelbart og frygteligt Moralen fremgik af Fortællingen.

»Naa, — hør saa da efter,« sagde han og saa' op paa Loftet:

»Der var en Gang en Mand, en gammel, meget gammel Konge med et langt graat Skæg — saadan et langt Skæg! — Han boede i et stort Glasslot, som skinnede og funklede i Solen som et stort Stykke blankt Is. Hans Slot laa i en umaadelig stor Have, hvor der voxede Appelsiner, Bergamotter og Kirsebær, og hvor der blomstrede Tulipaner, Roser og Liljekonvaller. Alleslags brogede og dejlige Fugle fandtes der ogsaa, og de kunde alle synge. Ja—a. I Træerne hang der smaa Glasklokker, der klang saa smukt, naar Vinden bevægede

Grenene, at Alle stod stille og hørte paa dem. Glas, skal jeg sige Dig, har en Klang, som er meget blødere og finere end Metal. Naa . . . ja, hvad var der saa mere i Haven? . . . Jo, der var ogsaa Springvand, — ligesom de, Du har set ude Tante Sonjas Landsted, — kan Du huske?« — Seròscha nikkede alvorligt. — »Naa ja, — netop saadan nogle Springvand var der i Kongens dejlige Have, — men bare meget større og finere, og de sprang højt op over de højeste Træer i Haven.«

Evgèni Petròvitsch tænkte sig lidt om og fortsatte saa:

»Den gamle Konge havde en eneste Søn, som skulde være Konge efter ham, — saadan en lille Dreng paa Din Alder! Og det var saadan en artig Dreng. Han var aldrig muggen og treven, gik tidligt i Seng om Aftenen og rørte aldrig de fine Ting, som stod paa hans Faders Bord. Han var i det hele taget saadan en rar Dreng. Der var kun én Ting, som var stygt ved ham, — han røg . . .«

Seròscha sad og hørte efter med anstrængt Opmærksomhed og saa' Faderen i Øjnene uden at blinke. — Advokaten blev ved at fortælle, — idet han hvert Øjeblik tænkte ved sig selv: »ja, hvordan skal jeg nu lave det videre?«

Han sad længe og vævede vidt og bredt, — derpaa smaskede han med Munden og sluttede sit Æventyr saaledes:

»Men af denne Rygen Tobak fik den lille Prins Tæring og døde, da han var 18 Aar gammel, og den gamle svagelige og affældige Konge blev alene tilbage uden Hjælp og Støtte paa sine gamle Dage. Ingen var der til at herske i Kongeriget og forsvare Slottet, nu, da den lille Prins var død. Og derfor faldt Fjenden ind i Landet, slog den gamle Konge ihjel og ødelagde Slottet og den dejlige Have og alt, hvad der var i den. Baade Træerne med de dejlige Glasklokker i og Springvandene — og alle Blomsterne og de skinnende brogede Fugle, — altsammen gik det tilgrunde, ser Du!«

Evgèni Petròvitsch selv syntes, at denne Slutning var dum og kjedelig, men paa Seròscha gjorde hele Æventyret et stærkt Indtryk. Igen fyldtes hans Øjne med dette ligesom stivnede Udtryk af Kummer og Angst, — han sad et Par Sekunder og stirrede stivt paa de mørke Vinduesruder, — saa gik der en ganske svag Skælven gennem hans Legeme, og han sagde derpaa sagte og modfaldent:

»Jeg vil ikke ryge mere . . .«

Da han havde sagt Godnat og var gaaet i Seng, gik hans Fader længe op og ned ad Gulvet og smilede stille hen for sig.

»Man vil maaske nu sige,« tænkte han, »at det her var Æventyrformen — det meget Guld og Sølv og anden Dejlighed — som gjorde Virkning paa Drengen? Ja, naturligvis var det d e t! Og hvor er det igrunden ikke sørgeligt, dette. . . . Thi det er jo dog ikke den rigtige Maade, saadan at gaa bort fra Virkeligheden for at opdrage et Barn til Virkeligheden. . . . Hvorfor kan Moral og Sandhed aldrig indgives i deres naturlige Tilstand — uden Iblanding af andre Medikamenter? Altid skal de sukkres ind og forgyldes — ligesom Piller! Det er jo dog unaturligt Falskneri . . . Taskenspillerkunster . . . ligefremt Bedrag! . . . Han kom til at tænke paa Advokaturen, hvor det er Sagførerens ufravigelige Pligt at holde en Tale, hvori den Anklagede besmykkes paa bedste Maade; han tænkte paa det store Publikum, der kun tilegner sig Historie gennem Sagn og »historiske« Romaner, — og paa sig selv, der havde dannet sig en Mening om Livet, — i k k e ved at høre virkeligt belærende Foredrag eller ved at studere Love, — men af Æventyr,

Romaner, Digte. »Medicinen maa være sød . . .« tænkte han videre, »Sandheden blændende og smuk! . . . Og dette Vaas har Menneskeheden taget for gode Varer ligefra Arilds Tid. Men, forresten, hvem véd . . . maaske er dette naturmæssigt og skal være saadan . . . I selve Naturen findes der jo heller ikke faa hensigtsmæssige Bedragerier og Illusioner.«

Han gav sig ilag med noget Arbejde, men de døsige Hjemmetanker tumlede længe om i hans Hjerne. — Paa 4de Sal blev der ikke mer spillet Skalaer, kun Manden ovenpaa blev stadigt ved at vandre frem og tilbage.

INDHOLD.

Side.

»Alene hjemme« . . . . . 1.

Vanka . . . . . 17.

En Begivenhed . . . . . 31.

Kokkepigen gifter sig . . . . . 47.

Desertøren . . . . . 63.

Hjemme . . . . . 85.